



DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 190 S

(2012–2013)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

*Tilråding fra Finansdepartementet 23. august 2013,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

I Berlin den 24. juni 2013 ble det undertegnet en protokoll til endring av skatteavtalen til unngåelse av dobbeltbeskatning og om gjensidig administrativ bistand med hensyn til skatter av inntekt og formue. Samtykke til undertegning ble gitt ved kongelig resolusjon 26. april 2013. Finansminister Sigbjørn Johnsen undertegnet protokollen på vegne av Norge og Tysklands finansminister Wolfgang Schäuble undertegnet på vegne av Tyskland.

Gjeldende avtale mellom Norge og Tyskland ble undertegnet 4. oktober 1991 og er ikke senere endret. Siden den gang er imidlertid OECDs mønsteravtale endret på flere viktige punkter. Fra både norsk og tysk side var det ønskelig å oppdatere skatteavtalen i tråd med disse endringene. Protokollutkastet innebærer således en generell modernisering av den gjeldende avtalen. Den norske delegasjonen ble ledet av avdelingsdirektør Per Olav Gjesti.

Protokollen er inngått på norsk og tysk.

2 Bemerkninger til de enkelte artiklene

Artiklene I og II inneholder bestemmelser om hvilke skatter skal omfattes av skatteavtalen. Protokollens artikkel II inneholder en oppdatert oppstilling av de skatter som skal omfattes, jf. artikkel 2 i skatteavtalen. Tyskland utskriver ikke formuesskatt. Siden formue ikke vil bli gjenstand for skattlegging i begge land, omfatter ikke protokollen formuesskatter. Det innebærer at Norge, uavhengig av skatteavtalens regler, vil kunne ilegge formuesskatt i henhold til skattelovens regler. Protokollens artikkel I inneholder en oversikt over de bestemmelser i gjeldende skatteavtale som berøres av at formuesskatten ikke lenger skal være omfattet av avtalen.

Artikkel III gjør endringer i skatteavtalens artikkel 7 om skattlegging av fortjeneste ved forretningsvirksomhet som et foretak hjemmehørende i en kontraherende stat utøver i den annen stat.

Etter punkt 1 kan inntekt fra slik virksomhet bare skattlegges i den annen stat dersom virksomheten utøves gjennom et fast driftssted der. Hvis foretaket utøver slik forretningsvirksomhet, kan den fortjeneste som kan tilskrives det faste drifts-

stedet i medhold av bestemmelsene i punkt 2, skattlegges i den annen stat.

Punkt 2 inneholder grunnregelen for fastsettelse av fortjenesten til et fast driftssted. Driftsstedet skal tilskrives den fortjeneste som det ventelig ville ha ervervet dersom det hadde vært et særskilt, selvstendig foretak som utøvet samme eller liknende virksomhet under samme eller liknende forhold («selvstendighetsfiksjonen» og «armlengdeprinsippet»).

Fordi hovedkontor og filial er ett og samme rettslige subjekt, har disposisjoner mellom et hovedkontor og dets faste driftssted i liten grad vært anerkjent ved fastsettelsen av driftsstedets inntekter og utgifter. Punkt 2 bestemmer imidlertid at det skal tas hensyn til slike disposisjoner.

Det følger av punkt 2 at ved fastsettelsen av driftsstedets inntekter skal det tas hensyn til funksjoner som utføres, eiendeler som brukes og risikoer som bæres av foretaket gjennom det faste driftsstedet og gjennom de andre delene av foretaket. I OECDs kommentarer (2010-utgaven) til artikkel 7 (og med henvisning til en tilhørende OECD-rapport) er det er gitt en detaljert beskrivelse av hvordan en filials inntekter og utgifter skal tilordnes og beregnes. Det følger av disse kommentarene at dette skal skje i to trinn: først en funksjonell og faktisk analyse av forholdet mellom hovedkontoret og dets filial. Deretter skal verdien av de enkelte disposisjoner og transaksjoner fastsettes i tråd med OECD-retningslinjene som gjelder i saker om internprising.

I punkt 3 er det gitt regler om eventuell justering av fortjenesten i den annen stat, når det oppstår spørsmål om å endre driftsstedets inntektsfastsettelse etter bestemmelsene i punkt 2.

Artikkel IV gjør endringer i skatteavtalens artikkel 9 om foretak med fast tilknytning til hverandre, dvs. mor- og datterselskaper samt selskaper under felles ledelse og kontroll. I protokollutkastet til nytt punkt 2 i artikkel 9 fremgår det at en stat har plikt til å foreta korresponderende retting hvis den andre staten har foretatt en justering av fortjenesten til et foretak i samsvar med den såkalte «armlengdestandarden». Plikten til å foreta en slik korresponderende retting er imidlertid betinget av at denne staten anser den andre statens justering som berettiget.

Det følger av *artikkel V* at det er gjort justeringer i bestemmelsen om utbytte i skatteavtalens artikkel 10. Justeringene er av teknisk art og medfører ingen materielle endringer av skatteavtalens artikkel 10.

Artikkel VI omhandler skattleggingen av pensjoner og trygdeytelser. Artikkelen regulerer

beskatningen av både private og offentlige pensjoner.

Etter punkt 1 kan pensjoner og trygdeytelser som betales fra en avtalestat til en person bosatt i den annen avtalestat skattlegges både i den stat hvor inntekten skriver seg fra og i den stat hvor mottakeren er bosatt. Kildestatens beskatningsrett er begrenset til 15 prosent av bruttobeløpet. Eventuell dobbeltbeskatning avhjelpes etter reglene i protokollens artikkel VIII som gjør endringer i skatteavtalens artikkel 23 om unngåelse av dobbeltbeskatning.

Artikkel VII endrer henvisningen til to underpunkter av artikkel 7 i skatteavtalens artikkel 20 punkt 2 (Virksomhet utenfor kysten). Henvisningsendringene skyldes endringene i artikkel 7, jf. artikkel III.

Artikkel VIII gir regler om fremgangsmåten for å unngå dobbeltbeskatning. Norge benytter kreditmetoden som metode for å eliminere dobbeltbeskatning. Bestemmelsen innebærer at Norge, overfor personer bosatt i Norge, også kan skattlegge en inntekt når det av avtalens materielle bestemmelser fremgår at inntekten kan skattlegges i Tyskland. Norge må imidlertid i den utlignede norske skatten på den inntekten som kan beskattes i Tyskland, med visse begrensninger, gi fradrag for den skatt som er betalt i Tyskland på inntekten, jf. punkt 1 a).

For de inntekter som i henhold til avtalen er forbeholdt Tyskland å skattlegge skal det i Norge brukes den såkalte alternative fordelingsmetode. I punkt 1 b) er det således fastsatt at i den utstrekning en person bosatt i Norge mottar inntekter som i henhold til noen bestemmelser i avtalen er unntatt fra beskatning i Norge, så kan inntekten likevel medregnes i skattegrunnlaget, men da slik at det i den beregnede skatten gis et fradrag som tilsvarende den samlede norske skatt som faller på den tyske delen av inntekten. Fradraget i norsk skatt skal altså skje med et beregnet beløp, uavhengig om dette beløpet er høyere eller lavere enn det beløpet som faktisk er betalt i Tyskland.

Punkt 2 angir hvordan Tyskland skal eliminere dobbeltbeskatning.

Artikkel IX angir at punkt 3 tredje setning og punkt 4 annen setning i skatteavtalens artikkel 24 om ikke-diskriminering skal slettes.

Artiklene X og XI inneholder særlige bestemmelser om henholdsvis utveksling av opplysninger og administrativ bistand til innfordring av skattekrav. Disse bestemmelsene er i overensstemmelse med OECDs mønsteravtale. Å få inn oppdaterte bestemmelser om utveksling av opplysninger i tråd med ny OECD-standard samt

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

bistand til innføring har vært en vesentlig del av begrunnelsen for å reforhandle skatteavtalen.

Artikkel XII tilføyer en ny artikkel 29 som inneholder enkelte bestemmelser om anvendelsen av skatteavtalen i særlige tilfeller. Skatteavtalen skal for eksempel ikke være til hinder for å anvende statenes interne lovregler om forebygging av skatteunndragelse eller skatteunngåelse.

Artikkel XIII endrer henvisningene i punkt 3 underpunkt b) i protokollen til skatteavtalen. Henvisningsendringene skyldes endringene i artikkel 10, jf. artikkel V.

Artikkel XIV endrer henvisningen til to underpunkter av punkt 5 i protokollen til skatteavtalen. Henvisningsendringene skyldes endringene i artikkel 23, jf. artikkel VIII.

Artikkel XV inneholder en særskilt bestemmelse om anvendelsen av de tyske reglene om konsolidert skattlegging av selskaper. Bestemmelsen er tatt inn som følge av en tysk domsavgjørelse. Den presiserer at ikke-diskrimineringsregelen i gjeldende avtale ikke skal forstås slik at nor-

ske selskapers fortjeneste eller tap skal omfattes av de tyske konsolideringsreglene.

Artikkel XVI inneholder utfyllende bestemmelser til artikkel X om utveksling av opplysninger. Artikkelen har fokus på personvern og angir blant annet hvilke plikter de kompetente myndigheter har i den forbindelse med hensyn til den praktiske gjennomføringen av utveksling av opplysninger.

Artikkel XVII inneholder bestemmelser om ikraftsettelse og ratifikasjon av protokollen.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013 i samsvar med et vedlagt forslag.

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

Forslag

til vedtak om samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

I

Stortinget samtykker til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013.

Vedlegg 1

**Protokoll zur Änderung
des Abkommens zwischen
dem Königreich Norwegen
und der Bundesrepublik
Deutschland zur
Vermeidung der
Doppelbesteuerung und
über gegenseitige
Amtshilfe auf dem Gebiet
der Steuern vom
Einkommen und vom
Vermögen sowie des
dazugehörigen Protokolls**

Das Königreich Norwegen und die Bundesrepublik Deutschland –

von dem Wunsch geleitet, das am 4. Oktober 1991 in Oslo unterzeichnete Abkommen zwischen dem Königreich Norwegen und der Bundesrepublik Deutschland zur Vermeidung der Doppelbesteuerung und über gegenseitige Amtshilfe auf dem Gebiet der Steuern vom Einkommen und vom Vermögen sowie das dazugehörige Protokoll (im Folgenden als »das Abkommen« beziehungsweise »das Protokoll« bezeichnet) zu ändern –

sind wie folgt übereingekommen:

Artikel 1

1. Artikel 22 (Vermögen) des Abkommens wird gestrichen.
2. Die Wörter »und vom Vermögen« werden im Titel und in der Präambel des Abkommens gestrichen.
3. In Artikel 2 Absatz 1 werden die Wörter »und vom Vermögen« gestrichen.
4. In Artikel 2 Absatz 2 werden die Wörter »und vom Vermögen« sowie »vom Gesamtvermögen« und »oder des Vermögens« gestrichen.
5. In Artikel 4 Absatz 1 werden die Wörter »oder mit in diesem Staat gelegenen Vermögen« gestrichen.

**Protokoll til endring av
overenskomst mellom
Kongeriket Norge og
Forbundsrepublikken
Tyskland til unngåelse av
dobbeltskatning og om
gjensidig administrativ
bistand med hensyn til
skatter av inntekt og av
formue med tilhørende
protokoll**

Kongeriket Norge og Forbundsrepublikken Tyskland –

som ønsker å endre overenskomsten mellom Kongeriket Norge og Forbundsrepublikken Tyskland til unngåelse av dobbeltbeskatning og om gjensidig administrativ bistand med hensyn til skatter av inntekt og av formue, med tilhørende protokoll, undertegnet i Oslo den 4. oktober 1991 (heretter kalt henholdsvis «overenskomsten» og «protokollen») –

er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

1. Artikkelen 22 (Formue) i overenskomsten skal slettes.
2. Henvisningen til «og av formue» og «og formue» i tittelen og fortalen i overenskomsten skal slettes.
3. I artikkel 2 punkt 1 skal henvisningen til «og formue» slettes.
4. I artikkel 2 punkt 2 skal henvisningen til «og formue» samt «av den samlede formue,» og «eller formuen» slettes.
5. I artikkel 4 punkt 1 skal henvisningen til «eller formue som befinner seg der» slettes.

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

6. Die Wörter »und vom Vermögen« in der Präambel des Protokolls werden gestrichen.

6. Henvisningen til «og formue» i fortalen i protokollen skal slettes.

Artikel II

Artikel 2 (Unter das Abkommen fallende Steuern) Absatz 3 des Abkommens wird gestrichen und durch folgenden Wortlaut ersetzt:

- »3. Zu den zurzeit bestehenden Steuern, für die das Abkommen gilt, gehören insbesondere
- a. in der Bundesrepublik Deutschland:
 - i. die Einkommensteuer,
 - ii. die Körperschaftsteuer und
 - iii. die Gewerbesteuer, einschließlich der hierauf erhobenen Zuschläge (im Folgenden als »deutsche Steuer« bezeichnet);
 - b. im Königreich Norwegen:
 - i. die vom Staat erhobene Einkommensteuer (inntektsskatt til staten),
 - ii. die von den Regierungsbezirken erhobene Einkommensteuer (inntektsskatt til fylkeskommunen),
 - iii. die von den Gemeinden erhobene Einkommensteuer (inntektsskatt til kommunen),
 - iv. die vom Staat erhobene Steuer auf Einkünfte aus der Erforschung und Ausbeutung von unter dem Meer liegenden Ölvorkommen und hiermit zusammenhängenden Tätigkeiten und Arbeiten einschließlich des Transports von gefördertem Öl über Pipelines (skatt til staten vedrørende inntekt i forbindelse med undersøkelse etter og utnyttelse av undersjøiske petroleumforekomster og dertil knyttet virksomhet og arbeid, herunder rørledningstransport av utvunnet petroleum) und
 - v. die vom Staat erhobene Steuer auf die Vergütung ausländischer Künstler (skatt til staten på honorar til utenlandske artister) (im Folgenden als »norwegische Steuer« bezeichnet).«

Artikel III

Artikel 7 (Unternehmensgewinne) des Abkommens wird gestrichen und durch folgenden Wortlaut ersetzt:

Artikkel II

Artikkel 2 (skatter som omfattes av overenskomsten) punkt 3 i overenskomsten skal slettes og erstattes med følgende:

- «3. De gjeldende skatter som overenskomsten får anvendelse på er særlig:
- a. i Forbundsrepublikken Tyskland:
 - i. inntektsskatten (Einkommensteuer);
 - ii. selskapsskatten (Körperschaftsteuer) og
 - iii. næringsskatten (Gewerbesteuer), inkludert de tillegg som utskrives derpå (i det følgende kalt «tysk skatt»);
 - b. i Kongeriket Norge:
 - i. inntektsskatt til staten;
 - ii. inntektsskatt til fylkeskommunen;
 - iii. inntektsskatt til kommunen;
 - iv. skatt til staten vedrørende inntekt i forbindelse med undersøkelse etter og utnyttelse av undersjøiske petroleumforekomster og dertil knyttet virksomhet og arbeid, herunder rørledningstransport av utvunnet petroleum; og
 - v. skatt til staten på honorar til utenlandske artister; (i det følgende kalt «norsk skatt»).»

Artikkel III

Artikkel 7 (Fortjeneste ved forretningsvirksomhet) i overenskomsten skal slettes og erstattes med følgende ordlyd:

»Artikel 7

Unternehmensgewinne

1. Gewinne eines Unternehmens eines Vertragsstaats können nur in diesem Staat besteuert werden, es sei denn, das Unternehmen übt seine Geschäftstätigkeit im anderen Vertragsstaat durch eine dort gelegene Betriebsstätte aus. Übt das Unternehmen seine Geschäftstätigkeit auf diese Weise aus, so können die Gewinne, die der Betriebsstätte in Übereinstimmung mit Absatz 2 zugerechnet werden können, im anderen Staat besteuert werden.
2. Im Sinne dieses Artikels und des Artikels 23, handelt es sich bei den Gewinnen, die in jedem Vertragsstaat einer in Absatz 1 genannten Betriebsstätte zugerechnet werden können, um die Gewinne, die die Betriebsstätte, insbesondere in ihren wirtschaftlichen Beziehungen mit anderen Teilen des Unternehmens, voraussichtlich erzielen würde, wenn sie ein selbständiges und unabhängiges Unternehmen wäre, das die gleichen oder ähnlichen Tätigkeiten unter den gleichen oder ähnlichen Bedingungen ausübt, unter Berücksichtigung der von dem Unternehmen durch die Betriebsstätte und durch die anderen Teile des Unternehmens ausgeübten Funktionen, genutzten Vermögenswerte und übernommenen Risiken.
3. Wenn in Übereinstimmung mit Absatz 2 ein Vertragsstaat die Gewinne, die der Betriebsstätte eines Unternehmens eines Vertragsstaats zugerechnet werden können, berichtigt und dementsprechend Gewinne des Unternehmens besteuert, die bereits im anderen Staat besteuert wurden, wird der andere Vertragsstaat, soweit zur Beseitigung einer Doppelbesteuerung erforderlich, eine entsprechende Änderung vornehmen, wenn er der Berichtigung des erstgenannten Staats zustimmt. Stimmt der andere Vertragsstaat nicht zu, werden sich die Vertragsstaaten bemühen, eine sich daraus ergebende Doppelbesteuerung durch Verständigung zu beseitigen.
4. Gehören zu den Gewinnen Einkünfte, die in anderen Artikeln dieses Abkommens behandelt werden, so werden die Bestimmungen jener Artikel durch die Bestimmungen dieses Artikels nicht berührt.«

«Artikel 7

Fortjeneste ved forretningsvirksomhet

1. Fortjeneste som oppbæres av et foretagende i en kontraherende stat skal bare kunne skattlegges i denne stat, med mindre foretagendet utøver forretningsvirksomhet i den annen kontraherende stat gjennom et fast driftssted der. Hvis foretagendet utøver slik forretningsvirksomhet, kan den fortjenesten som kan tilskrives det faste driftsstedet i overensstemmelse med bestemmelsene i punkt 2 skattlegges i denne annen stat.
2. Ved anvendelsen av denne artikkel og artikkel 23, skal fortjenesten som i hver av de kontraherende statene kan tilskrives det faste driftsstedet referert til i punkt 1, være den fortjeneste det kunne forventes å oppbære, særlig med hensyn til disposisjoner med andre deler av foretagendet, dersom det var et separat og uavhengig foretagende som deltok i de samme eller lignende aktiviteter under de samme eller lignende betingelser, med hensyn til funksjoner som utøves, eiendeler som brukes og risikoer som bæres av foretagendet gjennom det faste driftsstedet og gjennom andre deler av foretagendet.
3. Når, i overensstemmelse med punkt 2, en kontraherende stat justerer fortjenesten som tilskrives det faste driftsstedet av et foretagende i en av de kontraherende stater og skattlegger i samsvar med dette, fortjenesten til foretagendet som er blitt skattlagt i den annen kontraherende stat, skal den annen kontraherende stat, i den grad det er nødvendig for å unngå dobbeltbeskatning, foreta en passende justering dersom den er enig i den justeringen som er blitt gjort av den førstnevnte stat. Hvis den annen stat ikke er enig i justeringen, skal de kontraherende stater tilstrebe å lempe enhver dobbeltbeskatning som oppstår på grunn av dette ved gjensidig avtale.
4. Hvor fortjenesten omfatter inntekter som er særskilt omhandlet i andre artikler i denne overenskomst, skal bestemmelsene i disse artiklene ikke berøres av reglene i denne artikkel.»

Artikel IV

Der Wortlaut des Artikels 9 (Verbundene Unternehmen) des Abkommens wird Artikel 9 Absatz 1. Artikel 9 Absatz 2 lautet wie folgt:

»2. Werden in einem Vertragsstaat den Gewinnen eines Unternehmens dieses Staates Gewinne zugerechnet – und entsprechend besteuert –, mit denen ein Unternehmen des anderen Vertragsstaats in diesem Staat besteuert worden ist, und handelt es sich bei den zugerechneten Gewinnen um solche, die das Unternehmen des erstgenannten Staates erzielt hätte, wenn die zwischen den beiden Unternehmen vereinbarten Bedingungen die gleichen gewesen wären, die unabhängige Unternehmen miteinander vereinbaren würden, so nimmt der andere Staat eine entsprechende Berichtigung der dort von diesen Gewinnen erhobenen Steuer vor, wenn dieser Staat diese Berichtigung für gerechtfertigt hält. Bei dieser Berichtigung sind die übrigen Bestimmungen dieses Abkommens zu berücksichtigen; erforderlichenfalls konsultieren die zuständigen Behörden der Vertragsstaaten einander.«

Artikel V

Artikel 10 (Dividenden) des Abkommens wird gestrichen und durch folgenden Wortlaut ersetzt:

»Artikel 10

Dividenden

1. Dividenden, die eine in einem Vertragsstaat ansässige Gesellschaft an eine im anderen Vertragsstaat ansässige Person zahlt, können im anderen Staat besteuert werden.
2. Diese Dividenden können jedoch auch in dem Vertragsstaat, in dem die Dividenden zahlende Gesellschaft ansässig ist, nach dem Recht dieses Staates besteuert werden; die Steuer darf aber, wenn der Nutzungsberechtigten der Dividenden im anderen Vertragsstaat ansässig ist, nicht übersteigen:
 - a. 0 Prozent des Bruttobetrag der Dividenden, wenn der Nutzungsberechtigte eine Gesellschaft (jedoch keine Personengesellschaft) ist, die unmittelbar

Artikkel IV

Ordlyden i artikkel 9 (Foretagender med fast tilknytning til hverandre) i overenskomsten skal bli punkt 1 i artikkel 9. Punkt 2 i artikkel 9 skal lyde som følgende:

«2. I tilfelle hvor en kontraherende stat medregner i fortjenesten til et foretagende som er hjemmehørende i denne stat – og skattlegger i samsvar med dette – fortjeneste som et foretagende i den annen kontraherende stat er blitt skattlagt for i denne annen stat, og denne medregnede fortjenesten er fortjeneste som ville ha tilfalt foretagendet i den førstnevnte stat dersom vilkårene som ble avtalt mellom de to foretagender hadde vært slike som ville ha blitt avtalt mellom uavhengige foretagender, da skal den annen stat foreta en passende justering av den skatt som er beregnet av denne fortjenesten, dersom den staten anser justeringen for å være berettiget. Ved avgjørelsen av en slik justering skal det tas tilbørlig hensyn til denne overenskomsts øvrige bestemmelser, og de kompetente myndigheter i de kontraherende stater skal om nødvendig rådføre seg med hverandre.»

Artikkel V

Artikkel 10 (Dividender) i overenskomsten skal slettes og erstattes med følgende ordlyd:

«Artikkel 10

Dividender

1. Dividender betalt av et foretagende hjemmehørende i en kontraherende stat til en person bosatt i den annen kontraherende stat kan skattlegges i denne annen kontraherende stat.
2. Slike dividender kan imidlertid også skattlegges i den kontraherende stat hvor det selskapet som utdeler dividendene er hjemmehørende og i henhold til denne stats lovgivning, men hvis den virkelige rettighetshaveren til dividendene er bosatt i den annen kontraherende stat skal den skatt som ilegges ikke overstige:
 - a. 0 prosent av dividendenes bruttobeløp, dersom den virkelige rettighetshaveren er et selskap (unntatt et interessentskap) som direkte eier minst 25 prosent

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

- über mindestens 25 Prozent des Kapitals der die Dividenden zahlenden Gesellschaft verfügt;
- b. 15 Prozent des Bruttobetrags der Dividenden in allen anderen Fällen.
- Dieser Absatz berührt nicht die Besteuerung der Gesellschaft in Bezug auf die Gewinne, aus denen die Dividenden gezahlt werden.
3. Der in diesem Artikel verwendete Ausdruck »Dividenden« bedeutet Einkünfte aus Aktien, Genussrechten oder Genussscheinen, Kuxen, Gründeranteilen oder sonstigen Rechten – ausgenommen Forderungen – mit Gewinnbeteiligung sowie aus sonstigen Rechten stammende Einkünfte, die nach dem Recht des Staates, in dem die ausschüttende Gesellschaft ansässig ist, den Einkünften aus Aktien steuerlich gleichgestellt sind. Zu den Dividenden gehören auch Einkünfte eines stillen Gesellschafters aus seiner Beteiligung als stiller Gesellschafter und Ausschüttungen auf Anteilscheine an einem Investmentvermögen. Im Falle der Bundesrepublik Deutschland umfasst der Begriff »Dividenden« auch Einkünfte aus partiarischen Darlehen und Gewinnobligationen.
 4. Die Absätze 1 und 2 sind nicht anzuwenden, wenn der in einem Vertragsstaat ansässige Nutzungsberechtigte der Dividenden im anderen Vertragsstaat, in dem die die Dividenden zahlende Gesellschaft ansässig ist, eine Geschäftstätigkeit durch eine dort gelegene Betriebsstätte oder eine selbständige Arbeit durch eine dort gelegene feste Einrichtung ausübt und die Beteiligung, für die die Dividenden gezahlt werden, tatsächlich zu dieser Betriebsstätte oder festen Einrichtung gehört. In diesem Fall ist Artikel 7 beziehungsweise Artikel 14 anzuwenden.
 5. Bezieht eine in einem Vertragsstaat ansässige Gesellschaft Gewinne oder Einkünfte aus dem anderen Vertragsstaat, so darf dieser andere Staat weder die von der Gesellschaft gezahlten Dividenden besteuern – es sei denn, dass diese Dividenden an eine im anderen Staat ansässige Person gezahlt werden oder dass die Beteiligung, für die die Dividenden gezahlt werden, tatsächlich zu einer im anderen Staat gelegenen Betriebsstätte oder festen Einrichtung gehört – noch die nicht ausgeschütteten Gewinne der Gesellschaft einer Steuer auf
- av det utdelende selskapets kapital;
- b. 15 prosent av dividendenes bruttobeløp i alle andre tilfeller.
- Dette punkt berører ikke skattleggingen av selskapet for så vidt gjelder den fortjeneste hvorav dividendene utdeles.
3. Uttrykket «dividender» slik det er brukt i denne artikkel betyr inntekt av aksjer, «jouissance»-aksjer eller «jouissance»-rettigheter, bergverksaksjer, stifterandeler eller andre rettigheter som ikke er gjeldsfordringer, med rett til andel av overskudd, så vel som inntekt av andre rettigheter som etter lovgivningen i den stat hvor det utdelende selskap er hjemmehørende er undergitt den samme skattemessige behandling som inntekt av aksjer. Uttrykket omfatter også inntekt mottatt av en stille deltaker («stiller Gesellschafter») for sin deltakelse som sådan og utbetalinger på grunnlag av deltakerbevis i investeringsfond og investeringstrust. Når det gjelder Forbundsrepublikken Tyskland, omfatter uttrykket «dividender» også inntekt av «partiarischen Darlehen» og av «Gewinnobligationen».
 4. Bestemmelsene i punkt 1 og 2 får ikke anvendelse når den virkelige rettighetshaveren til dividendene er bosatt i en kontraherende stat og utøver forretningsvirksomhet gjennom et fast driftssted i den annen kontraherende stat hvor det utdelende selskapet er hjemmehørende, eller i denne annen stat yter selvstendige personlige tjenester fra et fast sted der, og de aksjer som dividendene utdeles på reelt er knyttet til det faste driftsstedet eller det faste sted. I så fall skal bestemmelsene i henholdsvis artikkel 7 eller artikkel 14 få anvendelse.
 5. Når et selskap hjemmehørende i en kontraherende stat oppebærer fortjeneste eller inntekt fra den annen kontraherende stat, kan denne annen stat ikke skattlegge dividender utdelt av selskapet, med mindre dividendene er utdelt til en person bosatt i denne annen stat eller de aksjer som dividenden utdeles av er reelt knyttet til et fast driftssted eller et fast sted i denne annen stat, og kan heller ikke skattlegge selskapets ikke-utdelte overskudd selv om de utdelte dividendene eller det ikke-utdelte overskudd består helt eller delvis av fortje-

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

nicht ausgeschüttete Gewinne unterwerfen, selbst wenn die gezahlten Dividenden oder die nicht ausgeschütteten Gewinne ganz oder teilweise aus im anderen Staat erzielten Gewinnen oder Einkünften bestehen.«

nexte eller inntekt som skriver seg fra denne annen stat.»

Artikel VI

1. Artikel 18 (Ruhegehälter, Unterhaltszahlungen, Renten und ähnliche Zahlungen) Absätze 1 und 3 des Abkommens werden gestrichen und durch folgenden neuen Absatz 1 ersetzt:

»1. Ruhegehälter und ähnliche Zahlungen, einschließlich Zahlungen im Rahmen eines Sozialversicherungssystems, die aus einem Vertragsstaat stammen und an eine im anderen Vertragsstaat ansässige Person geleistet werden, können im erstgenannten Staat besteuert werden, wobei die dort erhobene Steuer 15 Prozent der Bruttozahlung nicht übersteigen darf.«

2. Der bisherige Absatz 4 wird neuer Absatz 3.

Artikel VII

In Artikel 20 (Tätigkeiten vor der Küste) Absatz 2 Satz 2 werden die Wörter »Absätze 2 und 3« gestrichen und durch »Absatz 2« ersetzt.

Artikel VIII

Artikel 23 (Vermeidung der Doppelbesteuerung) des Abkommens wird gestrichen und durch folgenden Wortlaut ersetzt:

»Artikel 23

Vermeidung der Doppelbesteuerung

1. Im Königreich Norwegen:

Unter Beachtung der Rechtsvorschriften des Königreichs Norwegen über die Anrechnung einer in einem Hoheitsgebiet außerhalb des Königreichs Norwegen zu entrichtenden Steuer auf die norwegische Steuer (die nicht den allgemeinen Grundsatz dieses Artikels berühren) gilt Folgendes:

 - a. Bezieht eine im Königreich Norwegen ansässige Person Einkünfte, die nach diesem Abkommen in der Bundesrepublik Deutschland besteuert werden können, lässt das Königreich Norwegen einen Betrag zum Abzug von der

Artikkel VI

1. Artikkelen 18 (Pensjoner, underholdsbidrag, livrenter og lignende utbetalinger) punkt 1 og 3 i overenskomsten skal slettes og erstattes med følgende punkt 1:

«1. Pensjoner og andre lignende betalinger, herunder trygdeytelser, som skriver seg fra en kontraherende stat og betales til en person bosatt i den annen kontraherende stat, kan skattlegges i den først nevnte stat, men skatten som ilegges skal ikke overskride 15 prosent av bruttobeløpet.»

2. Gjeldende punkt 4 blir nytt punkt 3.

Artikkel VII

I artikkelen 20 (Virksomhet utenfor kysten) punkt 2 annen setning, skal ordene «punktene 2 og 3» slettes og erstattes med «punkt 2».

Artikkel VIII

Artikkelen 23 (Unngåelse av dobbeltbeskatning) i overenskomsten skal slettes og erstattes med følgende ordlyd:

«Artikkel 23

Unngåelse av dobbeltbeskatning

1. I Kongeriket Norge:

Med forbehold for bestemmelsene i Kongeriket Norges lovgivning om godskrivning i norsk skatt mot skatt betalt i et område utenfor Kongeriket Norge (som likevel ikke skal påvirke de alminnelige prinsipper i denne artikkel):

 - a. Når en person bosatt i Kongeriket Norge oppbeholder inntekt som i henhold til bestemmelsene i denne overenskomst kan skattlegges i Forbundsrepublikken Tyskland, skal Kongeriket Norge innrømme som fradrag i den

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

Einkommensteuer dieser ansässigen Person zu, der der in der Bundesrepublik Deutschland auf die betreffenden Einkünfte entrichteten Einkommensteuer entspricht.

Dieser Abzug darf jedoch den Teil der vor Gewährung des Abzugs berechneten Einkommensteuer nicht übersteigen, der den Einkünften zuzurechnen ist, die in der Bundesrepublik Deutschland besteuert werden können.

- b. Bezieht eine im Königreich Norwegen ansässige Person Einkünfte, die nach diesem Abkommen im Königreich Norwegen von der Steuer befreit sind, kann das Königreich Norwegen diese Einkünfte dennoch in die Steuerbemessungsgrundlage einbeziehen, muss jedoch den Teil der Einkommensteuer, der den aus der Bundesrepublik Deutschland stammenden Einkünften zuzurechnen ist, zum Abzug von der norwegischen Einkommensteuer zulassen.

2. Bei einer in der Bundesrepublik Deutschland ansässigen Person wird die Steuer wie folgt festgesetzt:

- a. Von der Bemessungsgrundlage der deutschen Steuer werden die Einkünfte aus dem Königreich Norwegen ausgenommen, die nach diesem Abkommen tatsächlich im Königreich Norwegen besteuert werden und nicht unter Buchstabe b fallen.

Für Einkünfte aus Dividenden gelten die vorstehenden Bestimmungen nur dann, wenn diese Dividenden an eine in der Bundesrepublik Deutschland ansässige Gesellschaft (jedoch nicht an eine Personengesellschaft) von einer im Königreich Norwegen ansässigen Gesellschaft gezahlt werden, deren Kapital zu mindestens 10 Prozent unmittelbar der deutschen Gesellschaft gehört, und bei der Ermittlung der Gewinne der ausschüttenden Gesellschaft nicht abgezogen worden sind.

- b. Auf die von den nachstehenden Einkünften zu erhebende deutsche Steuer wird unter Beachtung der Vorschriften des deutschen Steuerrechts über die Anrechnung ausländischer Steuern die norwegische Steuer angerechnet, die nach norwegischem Recht und in Übereinstimmung mit diesem Abkommen entrichtet wurde:

skatt som ilegges vedkommende persons inntekt, et beløp som tilsvarer den inntektsskatt som er betalt på denne inntekten i Forbundsrepublikken Tyskland.

Slikt fradrag skal imidlertid ikke overstige den del av inntektsskatten, beregnet før fradrag er gitt, som kan henføres til den inntekt som kan skattlegges i Forbundsrepublikken Tyskland.

- b. Når, i henhold til noen bestemmelse i denne overenskomst, inntekt som oppbæres av en person bosatt i Kongeriket Norge er unntatt fra beskatning i Kongeriket Norge, kan Kongeriket Norge likevel medregne slik inntekt i beskatningsgrunnlaget, men skal sette ned den norske inntektsskatten med den del av den norske inntektsskatten som kan henføres til den inntekt som skrives seg fra Forbundsrepublikken Tyskland.

2. For en person bosatt i Forbundsrepublikken Tyskland skal skatt fastsettes på følgende måte:

- a. I beregningsgrunnlaget for tysk skatt skal unntas enhver inntekt som skrives seg fra Kongeriket Norge som i overensstemmelse med denne overenskomst effektivt skattlegges i Kongeriket Norge, og som ikke er omfattet av underpunkt b.

For inntekt fra dividender skal de foregående bestemmelsene bare gis anvendelse på slike dividender som er betalt til et selskap (unntatt interessentskap) hjemmehørende i Forbundsrepublikken Tyskland fra et selskap hjemmehørende i Kongeriket Norge hvor det tyske selskapet direkte eier minst 10 prosent av kapitalen, og som ikke er fratrukket ved fastsettingen av utdelende selskaps fortjeneste.

- b. Med forbehold for bestemmelsene i tysk skattelovgivning om fradrag for utenlandsk skatt, skal det gis fradrag i tysk skatt for skatt som er betalt i Kongeriket Norge i henhold til lovene i Kongeriket Norge og i overensstemmelse med denne overenskomst for følgende inntekter:

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

- | | |
|--|---|
| <ul style="list-style-type: none"> aa) Dividenden, die nicht unter Buchstabe a fallen; bb) Einkünfte, die nach Artikel 13 (Gewinne aus der Veräußerung von Vermögen) Absätze 4 und 5 im Königreich Norwegen besteuert werden können; cc) Einkünfte, die nach Artikel 15 (Unselbständige Arbeit) im Königreich Norwegen besteuert werden können; dd) Aufsichtsrats- und Verwaltungsratsvergütungen; ee) Einkünfte, die nach Artikel 17 (Künstler und Sportler) im Königreich Norwegen besteuert werden können; ff) Einkünfte, die nach Artikel 18 (Ruhegehälter, Unterhaltszahlungen, Renten und ähnliche Zahlungen) im Königreich Norwegen besteuert werden können. | <ul style="list-style-type: none"> aa) dividender som ikke er omfattet av underpunkt a; bb) inntekt som i henhold til artikkel 13 (Formuesgevinster) punkt 4 og 5 kan skattlegges i Kongeriket Norge; cc) inntekt som i henhold til artikkel 15 (Uselvstendige personlige tjenester (lønnsarbeid)) kan skattlegges i Norge; dd) styregodtgjørelse; ee) inntekt som i henhold til artikkel 17 (Artister og idrettsutøvere) kan skattlegges i Kongeriket Norge; ff) inntekt som i henhold til artikkel 18 (Pensjoner, underholdsbidrag, livrenter og lignende utbetalinger) kan skattlegges i Kongeriket Norge. |
| <ul style="list-style-type: none"> c. Statt der Bestimmungen des Buchstaben a sind die Bestimmungen des Buchstaben b anzuwenden auf Einkünfte im Sinne der Artikel 7 und 10 und die diesen Einkünften zugrunde liegenden Vermögenswerte, wenn die in der Bundesrepublik Deutschland ansässige Person nicht nachweist, dass die Betriebsstätte in dem Wirtschaftsjahr, in dem sie den Gewinn erzielt hat, oder die im Königreich Norwegen ansässige Gesellschaft in dem Wirtschaftsjahr, für das sie die Ausschüttung vorgenommen hat, ihre Bruttoerträge ausschließlich oder fast ausschließlich aus unter § 8 Absatz 1 des deutschen Außensteuergesetzes fallenden Tätigkeiten bezogen hat. Gleiches gilt für unbewegliches Vermögen, das einer Betriebsstätte dient, und die daraus erzielten Einkünfte (Artikel 6 Absatz 4) sowie für die Gewinne aus der Veräußerung dieses unbeweglichen Vermögens (Artikel 13 Absatz 1) und des beweglichen Vermögens, das Betriebsvermögen der Betriebsstätte darstellt (Artikel 13 Absatz 2). d. Die Bundesrepublik Deutschland behält aber das Recht, die nach den Bestimmungen dieses Abkommens von der deutschen Steuer ausgenommenen | <ul style="list-style-type: none"> c. Bestemmelsene i underpunkt b skal gjelde istedenfor bestemmelsene i underpunkt a for inntekter som omfattes av artikkel 7 og 10 og for eiendeler som slik inntekt skriver seg fra, dersom en person bosatt i Forbundsrepublikken Tyskland ikke kan godtgjøre at bruttoinntekten fra det faste driftsstedet i det forretningsåret fortjenesten er blitt realisert eller inntekten til et selskap hjemmehørende i Kongeriket Norge i det forretningsåret dividendene ble utbetalt, er opptjent utelukkende eller tilnærmet utelukkende fra virksomhet omhandlet i paragraf 8 punkt 1 i den tyske utenlandsskatteloven (Außensteuergesetz). Det samme gjelder for fast eiendom som brukes ved et fast driftssted, for inntekt fra slik fast eiendom som tilskrives det faste driftsstedet (artikkel 6 punkt 4), for gevinst ved avhendelse av slik fast eiendom (artikkel 13 punkt 1) og løsøre som er knyttet til det faste driftsstedets virksomhet (artikkel 13 punkt 2). d. Forbundsrepublikken Tyskland forbeholder seg retten til å medregne inntekt, som i henhold til bestemmelsene i denne overenskomst er unntatt fra beskatning i Forbundsrepublikken |

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

Einkünfte bei der Festsetzung ihres Steuersatzes zu berücksichtigen.

- e. Ungeachtet des Buchstabens a wird die Doppelbesteuerung durch Steueranrechnung nach Buchstabe b vermieden,
- aa) wenn in den Vertragsstaaten Einkünfte unterschiedlichen Abkommensbestimmungen zugeordnet oder verschiedenen Personen zugerechnet werden (außer nach Artikel 9) und dieser Konflikt sich nicht durch ein Verfahren nach Artikel 25 Absatz 3 regeln lässt und wenn aufgrund dieser unterschiedlichen Zuordnung oder Zurechnung die betreffenden Einkünfte unbesteuert blieben oder niedriger als ohne diesen Konflikt besteuert würden; oder
- bb) wenn die Bundesrepublik Deutschland nach gehöriger Konsultation mit der zuständigen Behörde des Königreichs Norwegen auf diplomatischem Weg andere Einkünfte notifiziert, bei denen sie die Anrechnungsmethode nach Buchstabe b anzuwenden beabsichtigt; die Doppelbesteuerung wird für die notifizierten Einkünfte durch Steueranrechnung ab dem ersten Tag des Kalenderjahres vermieden, das dem Kalenderjahr folgt, in dem die Notifikation übermittelt wurde.«

Tyskland, ved fastsettelsen av den skattesats som skal anvendes.

- e. Uansett bestemmelsene i underpunkt a skal dobbeltbeskatning unngås ved fradrag i skatt som fastsatt i underpunkt b:
- aa) dersom inntekt i de kontraherende stater er klassifisert under forskjellige bestemmelser i overenskomsten eller er tilordnet forskjellige personer (bortsett fra under artikkel 9), og denne uoverensstemmelsen ikke kan løses ved fremgangsmåten som foreskrives i artikkel 25 punkt 3, og hvis resultatet av denne uoverensstemmelsen i behandling medfører at inntekten vil forbli ubeskattet eller skattlagt lavere enn uten en slik uoverensstemmelse; eller
- bb) dersom Forbundsrepublikken Tyskland, etter tilbørlig konsultasjon med de kompetente myndigheter i Kongeriket Norge, gjennom diplomatiske kanaler gjør Kongeriket Norge kjent med andre typer av inntekt en har til hensikt å anvende bestemmelsene i underpunkt b på, skal dobbeltbeskatning unngås for denne type inntekt ved fradrag i skatt fra den første dag i kalenderåret som følger etter at notifikasjon ble gitt.»

Artikel IX

1. Artikel 24 (Gleichbehandlung) Absatz 3 Satz 3 des Abkommens wird gestrichen.
2. Artikel 24 (Gleichbehandlung) Absatz 4 Satz 2 des Abkommens wird gestrichen.

Artikel X

Artikel 26 (Informationsaustausch) des Abkommens wird gestrichen und durch folgenden Wortlaut ersetzt:

»Artikel 26

Informationsaustausch

1. Die zuständigen Behörden der Vertragsstaaten tauschen die Informationen aus, die zur Durchführung dieses Abkommens oder zur Verwaltung oder Durchsetzung des innerstaatlichen Rechts betreffend

Artikkel IX

1. Artikkel 24 (Ikke-diskriminering) punkt 3 tredje setning i overenskomsten skal slettes.
2. Artikkel 24 (Ikke-diskriminering) punkt 4 annen setning i overenskomsten skal slettes.

Artikkel X

Artikkel 26 (Utvexling av opplysninger) i overenskomsten skal slettes og erstattes med følgende ordlyd:

«Artikkel 26

Utvexling av opplysninger

1. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater skal utveksle slike opplysninger som er overskuelig relevante for å gjennomføre bestemmelsene i denne overenskomst, eller for forvaltningen eller

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

Steuern jeder Art und Bezeichnung, die für Rechnung der Vertragsstaaten oder ihrer Gebietskörperschaften erhoben werden, voraussichtlich erheblich sind, soweit die diesem Recht entsprechende Besteuerung nicht dem Abkommen widerspricht. Der Informationsaustausch ist durch die Artikel 1 und 2 nicht eingeschränkt.

2. Alle Informationen, die ein Vertragsstaat nach Absatz 1 erhalten hat, sind ebenso geheim zu halten wie die aufgrund des innerstaatlichen Rechts dieses Staates beschafften Informationen und dürfen nur den Personen oder Behörden (einschließlich Gerichten und Verwaltungsbehörden) zugänglich gemacht werden, die mit der Veranlagung oder Erhebung, der Vollstreckung oder Strafverfolgung oder der Entscheidung über Rechtsmittel hinsichtlich der in Absatz 1 genannten Steuern oder mit der Aufsicht darüber befasst sind. Diese Personen oder Behörden dürfen die Informationen nur für diese Zwecke verwenden. Sie dürfen die Informationen in öffentlichen Gerichtsverfahren oder in Gerichtsentscheidungen offenlegen. Ungeachtet der vorstehenden Bestimmungen können die Informationen, die ein Vertragsstaat erhalten hat, für andere Zwecke verwendet werden, wenn sie nach dem Recht beider Staaten für diese anderen Zwecke verwendet werden dürfen und die zuständige Behörde des übermittelnden Staates diese Verwendung gestattet.
3. Die Absätze 1 und 2 sind nicht so auszulegen, als verpflichteten sie einen Vertragsstaat,
 - a. Verwaltungsmaßnahmen durchzuführen, die von den Gesetzen oder der Verwaltungspraxis dieses oder des anderen Vertragsstaats abweichen;
 - b. Informationen zu erteilen, die nach den Gesetzen oder im üblichen Verwaltungsverfahren dieses oder des anderen Vertragsstaats nicht beschafft werden können;
 - c. Informationen zu erteilen, die ein Handels-, Industrie-, Gewerbe- oder Berufsgeheimnis oder ein Geschäftsverfahren preisgeben würden oder deren Erteilung der öffentlichen Ordnung (ordre public) widerspräche.
4. Ersucht ein Vertragsstaat gemäß diesem Artikel um Informationen, so nutzt der
 2. Opplysninger som er mottatt av en kontraherende stat i henhold til punkt 1 skal behandles som hemmelige på samme måte som opplysninger skaffet til veie med hjemmel i intern lovgivning i denne staten. Opplysningene må bare gjøres tilgjengelige for personer eller myndigheter (herunder domstoler, tilsyns- og forvaltningsorganer) som har til oppgave å utligne eller innkreve, eller å gjennomføre tvangsforføyninger eller annen rettsforfølgning, eller avgjøre klager vedrørende de skatter som nevnes i punkt 1, eller som har til oppgave å føre tilsyn med de forannevnte. Slike personer eller myndigheter kan bare bruke opplysningene til nevnte formål. De kan gjøre opplysningene tilgjengelige under offentlige rettsmøter eller i judisielle avgjørelser. Uansett det foregående kan opplysninger mottatt av en kontraherende stat brukes til andre formål når slike opplysninger kan brukes til slike andre formål med hjemmel i begge staters lovgivning og de kompetente myndigheter i bistanndsstaten tillater slik bruk.
 3. Bestemmelsene i punktene 1 og 2 skal ikke i noe tilfelle tolkes slik at de pålegger en kontraherende stat en forpliktelse til:
 - a. å sette i verk administrative tiltak som er i strid med dens egen eller den annen kontraherende stats lovgivning eller administrative praksis;
 - b. å gi opplysninger som ikke kan framskaffes i henhold til dens egen eller den annen kontraherende stat lovgivning eller vanlige administrative praksis;
 - c. å gi opplysninger som ville åpenbare næringsmessige, forretningsmessige, industrielle, kommersielle eller yrkesmessige hemmeligheter eller forretningsmetoder, eller opplysninger hvis åpenbaring ville stride mot allmenne interesser (ordre public).
 4. Hvis en kontraherende stat har anmodet om opplysninger i medhold av denne artik-

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

andere Vertragsstaat die ihm zur Verfügung stehenden Möglichkeiten zur Beschaffung der erbetenen Informationen, selbst wenn dieser andere Staat diese Informationen für seine eigenen steuerlichen Zwecke nicht benötigt. Die in Satz 1 enthaltene Verpflichtung unterliegt den Beschränkungen nach Absatz 3, aber diese Beschränkungen sind nicht so auszulegen, als könne ein Vertragsstaat die Erteilung von Informationen nur deshalb ablehnen, weil er kein innerstaatliches Interesse an diesen Informationen hat.

5. Absatz 3 ist nicht so auszulegen, als könne ein Vertragsstaat die Erteilung von Informationen nur deshalb ablehnen, weil sich die Informationen bei einer Bank, einem sonstigen Finanzinstitut, einem Bevollmächtigten, Vertreter oder Treuhänder befinden oder weil sie sich auf das Eigentum an einer Person beziehen.«

Artikel XI

Artikel 27 (Unterstützung bei der Einziehung) des Abkommens wird gestrichen und durch folgenden Wortlaut ersetzt:

»Artikel 27

Amtshilfe bei der Steuererhebung

1. Die Vertragsstaaten leisten sich gegenseitige Amtshilfe bei der Erhebung von Steueransprüchen. Diese Amtshilfe ist durch die Artikel 1 und 2 nicht eingeschränkt. Die zuständigen Behörden der Vertragsstaaten können in gegenseitigem Einvernehmen regeln, wie dieser Artikel durchzuführen ist.
2. Der in diesem Artikel verwendete Ausdruck »Steueranspruch« bedeutet einen Betrag, der auf Grund von Steuern jeder Art und Bezeichnung, die für Rechnung der Vertragsstaaten oder ihrer Gebietskörperschaften erhoben werden, geschuldet wird, soweit die Besteuerung diesem Abkommen oder anderen Übereinkünften, denen die Vertragsstaaten als Vertragsparteien angehören, nicht widerspricht, sowie mit diesem Betrag zusammenhängende Zinsen, Geldbußen und Kosten der Erhebung oder Sicherung.

kel, skal den annen kontraherende stat anvende sine midler for innhenting av opplysninger for å skaffe de anmodede opplysningene, selv om den annen stat ikke selv har behov for slike opplysninger til sine egne skatteformål. Forpliktelsen som følger av forrige setning er underlagt de begrensinger som følger av punkt 3, men ikke i noe tilfelle skal disse begrensningene tolkes slik at de tillater en kontraherende stat å avslå å fremskaffe opplysninger utelukkende fordi denne stat ikke har egen interesse av slike opplysninger.

5. Ikke i noe tilfelle skal bestemmelsene i punkt 3 tolkes slik at de tillater en kontraherende stat å avslå å fremskaffe opplysninger utelukkende fordi opplysningene må innhentes fra en bank, annen finansiell institusjon, forvalter eller person som opptrer i egenskap av representant eller fullmektig, eller fordi opplysningene vedrører eierskapsinteresser i en person.»

Artikkel XI

Artikkel 27 (Bistand ved innkreving) i overenskomsten skal slettes og erstattes med følgende ordlyd:

«Artikkel 27

Administrativ bistand til innfordring av skattekrav

1. De kontraherende stater skal yte hverandre bistand til innfordring av skattekrav. Denne bistanden er ikke begrenset av artiklene 1 og 2. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater kan ved gjensidig avtale fastsette hvordan denne artikkelen skal anvendes.
2. Uttrykket «skattekrav» slik det anvendes i denne artikkel, betyr et skyldig beløp som vedrører skatter av enhver art som utskrives på vegne av de kontraherende stater, eller deres regionale eller lokale forvaltningsmyndigheter, og som ikke er utskrevet i strid med denne overenskomst eller noen annen overenskomst som de kontraherende stater har tiltrådt, samt renter, administrative straffetillegg og omkostninger til innfordring eller sikring, som vedrører slike beløp.

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

3. Ist der Steueranspruch eines Vertragsstaats nach dem Recht dieses Staates vollstreckbar und wird er von einer Person geschuldet, die zu diesem Zeitpunkt nach dem Recht dieses Staates die Erhebung nicht verhindern kann, wird dieser Steueranspruch auf Ersuchen der zuständigen Behörde dieses Staates für die Zwecke der Erhebung von der zuständigen Behörde des anderen Vertragsstaats anerkannt. Der Steueranspruch wird von dem anderen Staat nach dessen Rechtsvorschriften über die Vollstreckung und Erhebung seiner eigenen Steuern erhoben, als handele es sich bei dem Steueranspruch um einen Steueranspruch dieses anderen Staates, bei dem die Voraussetzungen für ein Ersuchen dieses anderen Staates nach diesem Absatz erfüllt wären.
 4. Handelt es sich bei dem Steueranspruch eines Vertragsstaats um einen Anspruch, bei dem dieser Staat nach seinem Recht Maßnahmen zur Sicherung der Erhebung einleiten kann, wird dieser Steueranspruch auf Ersuchen der zuständigen Behörde dieses Staates zum Zwecke der Einleitung von Sicherungsmaßnahmen von der zuständigen Behörde des anderen Vertragsstaats anerkannt. Dieser andere Staat leitet nach seinen Rechtsvorschriften Sicherungsmaßnahmen in Bezug auf diesen Steueranspruch ein, als wäre der Steueranspruch ein Steueranspruch dieses anderen Staates, selbst wenn der Steueranspruch im Zeitpunkt der Einleitung dieser Maßnahmen in dem erstgenannten Staat nicht vollstreckbar ist oder von einer Person geschuldet wird, die berechtigt ist, die Erhebung zu verhindern.
 5. Ungeachtet der Absätze 3 und 4 unterliegt ein von einem Vertragsstaat für Zwecke des Absatzes 3 oder 4 anerkannter Steueranspruch als solcher in diesem Staat nicht den Verjährungsfristen oder den Vorschriften über die vorrangige Behandlung eines Steueranspruchs nach dem Recht dieses Staates. Ferner hat ein Steueranspruch, der von einem Vertragsstaat für die Zwecke des Absatzes 3 oder 4 anerkannt wurde, in diesem Staat nicht den Vorrang, den dieser Steueranspruch nach dem Recht des anderen Vertragsstaats hat.
 6. Verfahren im Zusammenhang mit dem Bestehen, der Gültigkeit oder der Höhe des
3. Når en kontraherende stat etter lovgivningen i denne stat ved tvang kan iverksette innfordringen av et skattekrav som skyldneren på dette tidspunktet etter lovgivningen i denne stat ikke kan hindre innfordringen av, skal dette skattekravet, etter anmodning fra de kompetente myndigheter i denne stat, godtas av de kompetente myndigheter i den annen kontraherende stat med hensyn til innfordring. Skattekravet skal innfordres av denne annen stat i samsvar med bestemmelsene i dens lovgivning om tvangsforføyninger og innfordring av dens egne skattekrav, som om skattekravet var den annen stats eget skattekrav som den annen stat etter dette punkt kunne anmodet om innfordring av.
 4. Når et skattekrav i en kontraherende stat er et krav som denne stat i henhold til sin lovgivning kan treffe tiltak for å sikre innfordringen av, skal dette kravet etter anmodning fra de kompetente myndigheter i denne stat, godtas av den kompetente myndighet i den annen kontraherende stat med hensyn til å treffe sikringstiltak. Den annen stat skal treffe tiltak for å sikre skattekravet i henhold til sin egen lovgivning som om skattekravet var et skattekrav i den annen stat, selv om skattekravet på det tidspunkt slike tiltak blir iverksatt, ikke kan innfordres ved tvang i den førstnevnte stat eller skyldneren har en rett til å forhindre at det kreves inn.
 5. Uansett bestemmelsene i punktene 3 og 4 skal ikke et skattekrav som en kontraherende stat har godtatt for de formål som nevnes i punktene 3 og 4, på grunn av sin egenskap som skattekrav, undergis de tidsfrister eller få den prioritet som gis et skattekrav i denne staten i henhold til lovgivningen i denne stat. I tillegg skal ikke et skattekrav som en kontraherende stat har godtatt for de formål som nevnes i punktene 3 og 4, i denne staten få noen form for prioritet som i henhold til lovgivningen i den annen kontraherende stat kan anvendes på dette skattekravet.
 6. Med hensyn til eksistensen eller gyldigheten av en kontraherende stats skattekrav,

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

Steueranspruchs eines Vertragsstaats können nicht bei den Gerichten oder Verwaltungsbehörden des anderen Vertragsstaats eingeleitet werden.

7. Verliert der betreffende Steueranspruch, nachdem das Ersuchen eines Vertragsstaats nach Absatz 3 oder 4 gestellt wurde und bevor der andere Vertragsstaat den betreffenden Steueranspruch beigetrieben und an den erstgenannten Staat überwiesen hat,
- a. im Falle eines Ersuchens nach Absatz 3 seine Eigenschaft als Steueranspruch des erstgenannten Staates, der nach dem Recht dieses Staates vollstreckbar ist und von einer Person geschuldet wird, die zu diesem Zeitpunkt nach dem Recht dieses Staates die Erhebung nicht verhindern kann, oder
 - b. im Falle eines Ersuchens nach Absatz 4 seine Eigenschaft als Steueranspruch des erstgenannten Staates, für den dieser Staat nach seinem Recht Maßnahmen zur Sicherung der Erhebung durchführen kann,
- teilt die zuständige Behörde des erstgenannten Staates dies der zuständigen Behörde des anderen Staates unverzüglich mit. Nach Wahl des anderen Staates setzt der erstgenannte Staat das Ersuchen entweder aus oder nimmt es zurück.
8. Dieser Artikel ist nicht so auszulegen, als verpflichte er einen Vertragsstaat,
- a. Verwaltungsmaßnahmen durchzuführen, die von den Gesetzen oder der Verwaltungspraxis dieses oder des anderen Vertragsstaats abweichen;
 - b. Maßnahmen durchzuführen, die der öffentlichen Ordnung widersprechen;
 - c. Amtshilfe zu leisten, wenn der andere Vertragsstaat nicht alle angemessenen Maßnahmen zur Erhebung oder Sicherung ausgeschöpft hat, die nach seinen Gesetzen oder seiner Verwaltungspraxis möglich sind;
 - d. Amtshilfe in Fällen zu leisten, in denen der Verwaltungsaufwand für diesen Staat in einem eindeutigen Missverhältnis zu dem Nutzen steht, den der andere Vertragsstaat dadurch erlangen würde.«

eller det beløp som kravet lyder på, kan det ikke fremmes søksmål for domstolene eller forvaltningsorganene i den annen kontraherende stat.

7. Når et skattekrav, på noe tidspunkt etter at en kontraherende stat har fremmet en anmodning etter punktene 3 og 4, og før den annen kontraherende stat har innfordret og overført det aktuelle skattekravet til den førstnevnte stat, opphører å være:
- a. når det gjelder en anmodning etter punkt 3, et skattekrav som den førstnevnte stat ved tvang kan iverksette innfordringen av etter lovgivningen i denne stat og som skyldneren på det tidspunkt og i henhold til lovgivningen i denne stat, ikke kan forhindre innfordringen av, eller
 - b. når det gjelder en anmodning etter punkt 4, et skattekrav som det i den førstnevnte stat i henhold til denne stats lovgivning kan treffes tiltak for å sikre innfordringen av,
- skal den kompetente myndighet i den førstnevnte stat omgående gi beskjed om disse omstendighetene til den kompetente myndighet i den annen stat. Den annen stat kan velge om den førstnevnte stat enten skal suspendere eller trekke tilbake sin anmodning.
8. Bestemmelsene i denne artikkel skal ikke i noe tilfelle tolkes slik at de pålegger en kontraherende stat en forpliktelse til:
- a. å sette i verk administrative tiltak som er i strid med lovgivningen eller administrativ praksis i denne eller den annen kontraherende stat;
 - b. å sette i verk tiltak som vil være i strid med allmenne interesser (ordre public);
 - c. å yte bistand dersom den annen kontraherende stat i henhold til denne stats lovgivning eller administrative praksis, ikke har benyttet alle rimelige midler med hensyn til henholdsvis innfordring eller sikring;
 - d. å yte bistand i de tilfeller hvor den administrative byrden for denne stat åpenbart ikke står i forhold til den fordel som den annen stat oppnår.»

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

Artikel XII

Nach Artikel 28 wird ein neuer Artikel 29 mit folgendem Wortlaut eingefügt. Die Artikel 29 bis 31 werden neu nummeriert.

»Artikel 29

Anwendung des Abkommens in bestimmten Fällen

1. Dieses Abkommen ist nicht so auszulegen, als
 - a. hindere es einen Vertragsstaat, seine innerstaatlichen Rechtsvorschriften zur Verhinderung der Steuerumgehung oder Steuerhinterziehung anzuwenden;
 - b. hindere es die Bundesrepublik Deutschland, die Beträge zu besteuern, die nach dem Vierten, Fünften und Siebten Teil des deutschen Außensteuergesetzes den Einkünften einer in der Bundesrepublik Deutschland ansässigen Person zuzurechnen sind. Dies gilt sinngemäß für das Königreich Norwegen.
2. Führen die vorstehenden Bestimmungen zu einer Doppelbesteuerung, konsultieren die zuständigen Behörden einander nach Artikel 25 Absatz 3, wie die Doppelbesteuerung zu vermeiden ist.«

Artikel XIII

Unter Nummer 3 Buchstabe b des Protokolls werden die Wörter »Absätze 2, 3 und 4« gestrichen und durch »Absatz 2« ersetzt.

Artikel XIV

Unter Nummer 5 des Protokolls wird die Bezugnahme auf »Absatz 1 Buchstabe b oder Absatz 2 Buchstabe b« gestrichen.

Artikel XV

Nummer 9 des Protokolls wird gestrichen und durch folgenden Wortlaut ersetzt:

»9. Zu Artikel 24

Für Zwecke der deutschen Einkommensbesteuerung auf konsolidierter Basis (»Organ-schaft«) ist Artikel 24 Absatz 5 nicht so auszu-

Artikkel XII

Ny artikkel 29 skal bli satt inn etter artikkel 28 med følgende tekst. Artikkel 29 til 31 skal omnummereres.

«Artikkel 29

Anvendelse av overenskomsten i særlige tilfeller

1. Denne overenskomst skal ikke tolkes slik at:
 - a. en kontraherende stat er forhindret fra å anvende sine interne lovregler om forebygging av skattesvik eller skatteunngåelse;
 - b. Forbundsrepublikken Tyskland er forhindret fra å skattlegge beløp som skal medregnes i inntekten til en person bosatt i Forbundsrepublikken Tyskland under fjerde, femte og syvende kapittel i den tyske utenlandsskatteloven («Außensteuergesetz»). Dette underpunktet skal gis anvendelse for Kongeriket Norge så langt det passer.
2. De kompetente myndigheter skal, dersom de foregående bestemmelsene resulterer i dobbeltbeskatning, rådføre seg med hverandre i overensstemmelse med artikkel 25 punkt 3 om hvordan dobbeltbeskatning kan unngås.»

Artikkel XIII

I punkt 3 underpunkt b i protokollen skal henvisningen til «punktene 2, 3 og 4» slettes og erstattes med «punkt 2».

Artikkel XIV

I punkt 5 i protokollen skal henvisningen til «punkt 1 underpunkt b eller punkt 2 underpunkt b» slettes.

Artikkel XV

Punkt 9 i protokollen skal slettes og erstattes med følgende:

«9. Til artikkel 24

Artikkel 24 punkt 5 skal ikke tolkes slik at for-tjeneste og tap for et selskap hjemmehørende i Kongeriket Norge skal omfattes av de tyske

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

legen, als umfasse er Gewinne oder Verluste einer im Königreich Norwegen ansässigen Gesellschaft.«

reglene om beskatning av konsolidert inntekt («Organschaft».)»

Artikel XVI

Nummer 10 des Protokolls wird gestrichen und durch folgenden Wortlaut ersetzt:

»10. Zu Artikel 26

Soweit nach Artikel 26 personenbezogene Daten übermittelt werden, gelten ergänzend die nachfolgenden Bestimmungen:

- a. Die empfangende Stelle darf diese Daten in Übereinstimmung mit Artikel 26 Absatz 2 zu dem von der übermittelnden Stelle angegebenen Zweck verwenden und unterliegt dabei den durch die übermittelnde Stelle vorgeschriebenen Bedingungen.
- b. Die übermittelnde Stelle unternimmt alles, um die Richtigkeit der zu übermittelnden Daten, ihre voraussichtliche Erheblichkeit im Sinne des Artikels 26 Absatz 1 Satz 1 und, soweit dies beurteilt werden kann, ihre Verhältnismäßigkeit in Bezug auf den mit der Übermittlung verfolgten Zweck zu gewährleisten. Erweist sich, dass unrichtige Daten oder Daten, die nicht hätten übermittelt werden dürfen, übermittelt wurden, so ist dies der empfangenden Stelle unverzüglich mitzuteilen. Diese ist verpflichtet, die betreffenden Daten unverzüglich zu berichtigen oder zu löschen. Wurden Daten spontan übermittelt, hat die empfangende Stelle unverzüglich zu prüfen, ob die Daten für den Zweck erforderlich sind, für den sie übermittelt wurden. Nicht benötigte Daten hat sie unverzüglich zu löschen.
- c. Auf Ersuchen unterrichtet die empfangende Stelle die übermittelnde Stelle im Einzelfall über die Verwendung der übermittelten Daten und die dadurch erzielten Ergebnisse.
- d. Der Betroffene ist auf Antrag über die zu seiner Person ausgetauschten Informationen und über die vorgesehene Verwendung dieser Informationen zu unterrichten, es sei denn, die Daten wurden spontan übermittelt. Das Recht des Betroffenen auf

Artikkel XVI

Punkt 10 i protokollen skal slettes og erstattes med følgende:

«10. Til artikkel 26

I den utstrekning personlige opplysninger utveksles i henhold til artikkel 26, skal følgende tilleggbestemmelser gjelde:

- a. Den myndighet som mottar opplysningene kan bruke slike opplysninger i samsvar med artikkel 26 punkt 2 til de formål som er bestemt av den myndighet som oversender opplysningene og bruken skal være underlagt de vilkår som foreskrevet av denne myndighet.
- b. Den myndighet som oversender opplysninger skal gjøre sitt ytterste for å sikre at opplysningene som oversendes er nøyaktige og overskuelig relevante i den betydningen begrepet har i artikkel 26 punkt 1 første setning, og i den grad det er mulig å vurdere, om opplysningene er proporsjonale sett i sammenheng med de formål opplysningene er oversendt for. Dersom det viser seg at det er oversendt uriktige opplysninger eller at det er oversendt opplysninger som ikke skulle ha vært oversendt, skal den myndighet som mottar opplysningene omgående informeres om dette. Denne myndigheten er forpliktet til omgående å rette eller slette slike opplysninger. Dersom opplysningene er blitt oversendt spontant, skal den myndighet som mottar opplysningene omgående undersøke hvorvidt opplysningene er nødvendig for de formål de ble oversendt for. Denne myndigheten skal omgående slette enhver opplysning den ikke har behov for.
- c. Den myndighet som mottar opplysningene skal på forespørsel informere den myndighet som har oversendt opplysninger om bruken av de oversendte opplysningene og oppnådde resultater fra sak til sak.
- d. Forutsatt at opplysningene ikke er oversendt spontant, skal den personen som de ovennevnte opplysningene gjelder etter søknad bli informert om hvilke opplysninger om han som er oversendt, og hvordan disse opplysningene vil bli brukt. Imidlertid

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

- Unterrichtung über die zu seiner Person vorhandenen Daten richtet sich jedoch nach dem innerstaatlichen Recht des Vertragsstaats der empfangenden Stelle.
- e. Die übermittelnde und die empfangende Stelle sind verpflichtet, die Übermittlung und den Empfang personenbezogener Daten aktenkundig zu machen.
- f. Die übermittelten personenbezogenen Daten sind zu löschen, sobald sie für den Zweck, für den sie übermittelt wurden, nicht mehr erforderlich sind.
- g. Die übermittelnde und die empfangende Stelle sind verpflichtet, die übermittelten personenbezogenen Daten wirksam vor unbefugtem Zugang, unbefugter Veränderung und unbefugter Bekanntgabe zu schützen.
- h. Ungeachtet des Artikels 26 Absatz 2 Satz 4 ist ohne vorherige Zustimmung der zuständigen Behörde des übermittelnden Staates eine Verwendung für andere Zwecke nur zulässig, wenn sie zur Abwehr einer im Einzelfall bestehenden dringenden Gefahr für das Leben, die körperliche Unversehrtheit oder die persönliche Freiheit einer Person oder zum Schutz bedeutender Vermögenswerte erforderlich ist und Gefahr im Verzug besteht. In diesem Fall ist die zuständige Behörde des übermittelnden Staates unverzüglich um nachträgliche Genehmigung der anderweitigen Verwendung zu ersuchen. Wird die Genehmigung verweigert, ist die weitere Verwendung der Informationen für den anderen Zweck unzulässig; ein durch die anderweitige Verwendung der Informationen entstandener Schaden ist zu ersetzen.«
- skal personens rett til å bli informert om foreliggende opplysninger om seg selv reguleres av intern rett i mottakermyndighetens kontraherende stat.
- e. Den myndighet som oversender og den myndighet som mottar opplysninger er forpliktet til føre register over overførte og mottatte personlige opplysninger.
- f. Personlige opplysninger som er blitt oversendt skal slettes når det ikke lenger er behov for dem for det formål opplysningene ble utvekslet.
- g. Den myndighet som oversender og den myndighet som mottar opplysninger er forpliktet til å iverksette effektive tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til personlige opplysninger som er blitt utvekslet eller at slike opplysninger ikke endres eller gjøres tilgjengelig for uvedkommende.
- h. Uansett siste setningen i artikkel 26 punkt 2, er det bare tillatt å bruke opplysninger til andre formål uten foregående godkjenning av den staten som oversender opplysningene, hvis det i den aktuelle saken er nødvendig for å avverge en overhengende fare for en persons liv, fysisk skade eller frihetsberøvelse, eller for å beskytte betydelige verdier og det er fare forbundet med en enhver utsettelse. I et slikt tilfelle skal de kompetente myndigheter i den stat som oversendte opplysningene uten opphold forespørres om tilbakevirkende tillatelse til den endrede bruken av opplysningene. Dersom tillatelse blir avslått, kan opplysningene ikke lenger brukes til andre formål, og enhver skade som er forårsaket av endret bruk av opplysningene skal kompenseres.»

Artikel XVII

1. Dieses Protokoll bedarf der Ratifikation, die Ratifikationsurkunden werden so bald wie möglich in Oslo ausgetauscht.
2. Dieses Protokoll tritt am Tag des Austauschs der Ratifikationsurkunden in Kraft. Das Abkommen in der durch dieses Protokoll geänderten Fassung ist daraufhin anzuwenden
 - a. bei den im Abzugsweg erhobenen Steuern auf die Beträge, die am oder nach dem 1. Januar des Jahres gezahlt werden, in dem dieses Protokoll in Kraft tritt;

Artikkel XVII

1. Denne protokollen skal ratifiseres og ratifikasjonsdokumentene skal utveksles i Oslo så snart som mulig.
2. Protokollen skal tre i kraft på dagen for utveksling av ratifikasjonsdokumentene. Overenskomsten med de endringer som følger av denne protokoll skal deretter ha virkning:
 - a. med hensyn til skatter tilbakeholdt ved kilden for beløp betalt på eller etter første dagen i januar i det år denne protokollen trer i kraft;

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

b. bei den übrigen Steuern auf die Steuern, die für Zeiträume ab oder nach dem 1. Januar des Jahres erhoben werden, in dem dieses Protokoll in Kraft tritt.

b. med hensyn til andre skatter, for skatt ilagt for perioder som begynner på eller etter den første dagen i januar i det år denne protokollen trer i kraft.

Geschehen zu Berlin am 24. Juni 2013 in zwei Urschriften, jede in norwegischer und deutscher Sprache, wobei jeder Wortlaut gleichermaßen verbindlich ist.

Utfærdiget i to eksemplarer i Berlin denne 24. dag i juni 2013, på det norske og tyske språk, slik at begge tekster har lik gyldighet.

Für das Königreich
Norwegen

Für die Bundesrepublik
Deutschland

For Kongeriket
Norge

For Forbundsrepublikken
Tyskland

Sigbjørn Johnsen
*Bundesminister der
Finanzen*

Wolfgang Schäuble
*Bundesminister der
Finanzen*

Sigbjørn Johnsen
Finansminister

Wolfgang Schäuble
Finansminister

Vedlegg 2

Konsolidert versjon av overenskomsten av 1991 og protokollen av 2013

Overenskomst mellom Kongeriket Norge og Forbundsrepublikken Tyskland til unngåelse av dobbeltbeskatning og om gjensidig administrativ bistand med hensyn til skatter av inntekt

Kongeriket Norge og Forbundsrepublikken Tyskland – som ønsker å inngå en ny overenskomst til unngåelse av dobbeltbeskatning og om gjensidig administrativ bistand med hensyn til skatter av inntekt – er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

De personer som overenskomsten gjelder

Denne overenskomst får anvendelse på personer som er bosatt i en av eller i begge de kontraherende stater.

Artikkel 2

Skatter som omfattes av overenskomsten

1. Denne overenskomst får anvendelse på skatter av inntekt som utskrives for regning av en kontraherende stat eller dens forbundsland, eller dens regionale eller lokale forvaltningsmyndigheter, uten hensyn til på hvilken måte de oppkreves.
2. Som skatter av inntekt anses alle skatter som utskrives av den samlede inntekt eller av deler av inntekten, herunder skatter av gevinst ved avhendelse av løsøre eller fast eiendom, så vel som skatter av verdistigning.
3. De gjeldende skatter som overenskomsten får anvendelse på er særlig:
 - a. i Forbundsrepublikken Tyskland:
 - i. inntektsskatten (Einkommensteuer);
 - ii. selskapsskatten (Körperschaftsteuer); og
 - iii. næringsskatten (Gewerbesteuer), inkludert de tillegg som utskrives derpå (i det følgende kalt «tysk skatt»);
 - b. I Kongeriket Norge:
 - i. inntektsskatt til staten;

- ii. inntektsskatt til fylkeskommunen;
- iii. inntektsskatt til kommunen;
- iv. skatt til staten vedrørende inntekt i forbindelse med undersøkelse etter og utnyttelse av undersjøiske petroleumforekomster og dertil knyttet virksomhet og arbeid, herunder rørledningstransport av utvunnet petroleum; og
- v. skatt til staten på honorarer til utenlandske artister; (i det følgende kalt «norsk skatt»).

4. Overenskomsten skal også få anvendelse på alle skatter av samme eller vesentlig lignende art, som i tillegg til eller i stedet for de gjeldende skatter blir utskrevet av en av de kontraherende stater etter tidspunktet for undertegningen av denne overenskomst.

Artikkel 3

Alminnelige definisjoner

1. Hvis ikke annet fremgår av sammenhengen har følgende uttrykk i overenskomsten denne betydning:
 - a. «en kontraherende stat» og «den annen kontraherende stat» betyr Forbundsrepublikken Tyskland eller Kongeriket Norge, slik det fremgår av sammenhengen;
 - b. «Kongeriket Norge» betyr Kongeriket Norge, herunder ethvert område utenfor Kongeriket Norges sjøterritorium, hvor Kongeriket Norge overensstemmende med norsk lovgivning og folkeretten, kan utøve sine rettigheter med hensyn til havbunnen og undergrunnen samt deres naturforekomster; uttrykket omfatter ikke Svalbard, Jan Mayen og de norske biland;
 - c. «Forbundsrepublikken Tyskland» betyr det området hvor Forbundsrepublikken Tysklands skattelovgivning gjelder, herunder havbunnen som grenser mot sjøterritoriet, dennes undergrunn og overliggende vannmasse, for så vidt som For-

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

bundsrepublikken Tyskland, når det gjelder undersøkelse etter og utnyttelse av naturforekomster, der utøver suverene rettigheter og overherredømme i overensstemmelse med folkeretten og sin nasjonale lovgivning;

- d. «person» omfatter en fysisk person, et selskap og enhver annen sammenslutning;
 - e. «selskap» betyr enhver juridisk person eller enhver enhet som i skattemessig henseende behandles som en juridisk person;
 - f. «foretagende i en kontraherende stat» og «foretagende i den annen kontraherende stat» betyr henholdsvis et foretagende som drives av en person bosatt i en kontraherende stat og et foretagende som drives av en person bosatt i den annen kontraherende stat;
 - g. «internasjonal fart» betyr enhver transport med skip eller luftfartøy drevet av et foretagende hvis virkelige ledelse har sitt sete i en kontraherende stat, unntatt når skipet eller luftfartøyet går i fart bare mellom steder i den annen kontraherende stat;
 - h. «statsborgere» betyr:
 - i. når det gjelder Kongeriket Norge, alle fysiske personer som er borgere av Kongeriket Norge og alle juridiske personer, interessentskap og sammenslutninger som erverver sin status som sådan i henhold til gjeldende lovgivning i Kongeriket Norge;
 - ii. når det gjelder Forbundsrepublikken Tyskland, enhver person som er tysk i henhold til Forbundsrepublikken Tysklands grunnlov artikkel 116 paragraf 1 og enhver juridisk person, interessentskap og sammenslutning som erverver sin status som sådan i henhold til gjeldende lovgivning i Forbundsrepublikken Tyskland;
 - i. «kompetent myndighet» betyr:
 - i. i Kongeriket Norge, finans- og tollministeren eller den som har fullmakt fra ham;
 - ii. i Forbundsrepublikken Tyskland, forbundsfinansministeren eller den som har fullmakt fra ham.
2. Ved en kontraherende stats anvendelse av denne overenskomst skal ethvert uttrykk som ikke er definert i overenskomsten, når ikke annet fremgår av sammenhengen eller de kompetente myndigheter er enige om en felles betydning i medhold av artikkel 25, ha den betydning som følger av lovgivningen i ved-

kommende stat med hensyn til de skatter som denne overenskomst får anvendelse på.

Artikkel 4

Skattemessig bopel

1. I denne overenskomst betyr uttrykket «person bosatt i en kontraherende stat» enhver person som i henhold til lovgivningen i denne stat er skattepliktig der på grunnlag av domisil, bopel, sete for styre eller ethvert annet lignende kriterium. Uttrykket omfatter imidlertid ikke noen person som er skattepliktig i denne stat bare på grunnlag av inntekt fra kilder i denne stat.
2. Når en fysisk person ifølge punkt 1 er bosatt i begge kontraherende stater, skal hans status avgjøres etter følgende regler:
 - a. han skal anses for bosatt i den stat hvor han disponerer fast bolig. Hvis han disponerer fast bolig i begge stater, skal han anses for bosatt i den stat hvor han har de sterkeste personlige og økonomiske forbindelser (sentrum for livsinteressene);
 - b. hvis det ikke kan bringes på det rene i hvilken stat han har sentrum for livsinteressene, eller hvis han ikke disponerer en fast bolig i noen av dem, skal han anses for bosatt i den stat hvor han har vanlig opphold;
 - c. hvis han har vanlig opphold i begge stater eller ikke i noen av dem, skal han anses for bosatt i den stat hvor han er statsborger;
 - d. hvis han er statsborger av begge stater eller ikke av noen av dem, skal de kompetente myndigheter i de kontraherende stater avgjøre spørsmålet ved gjensidig avtale.
3. Når en annen person enn en fysisk person ifølge punkt 1 anses for bosatt (hjemmehørende) i begge kontraherende stater, skal den anses for bosatt (hjemmehørende) i den kontraherende stat hvor den virkelige ledelse har sitt sete.

Artikkel 5

Fast driftssted

1. Uttrykket «fast driftssted» betyr i denne overenskomst et fast forretningssted gjennom hvilket et foretagendes virksomhet helt eller delvis blir utøvet.
2. Uttrykket «fast driftssted» omfatter særlig:
 - a. et sted hvor foretaget har sin ledelse;
 - b. en filial;
 - c. et kontor;
 - d. en fabrikk;

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

- e. et verksted, og
- f. et bergverk, en olje- eller gasskilde, et stenbrudd eller ethvert annet sted hvor naturforekomster utvinnes.
3. Stedet for et bygningsarbeid, et anleggs-, monterings- eller installasjonsprosjekt utgjør et fast driftssted bare hvis det varer mer enn tolv måneder.
4. Uansett de foranstående bestemmelser i denne artikkel, skal uttrykket «fast driftssted» ikke anses å omfatte:
 - a. bruk av innretninger utelukkende til lagring, utstilling eller utlevering av varer som tilhører foretaket;
 - b. opprettholdelsen av et varelager som tilhører foretaket utelukkende for lagring, utstilling eller utlevering;
 - c. opprettholdelsen av et varelager som tilhører foretaket utelukkende for bearbeidelse ved et annet foretak;
 - d. opprettholdelsen av et fast forretningssted utelukkende for innkjøp av varer eller til innsamling av opplysninger for foretaket;
 - e. opprettholdelsen av et fast forretningssted utelukkende for reklame, meddelelse av opplysninger, vitenskapelig forskning eller lignende virksomhet som for foretaket er av forberedende art eller har karakter av en hjelpevirksomhet;
 - f. opprettholdelsen av et fast forretningssted utelukkende for en kombinasjon av aktiviteter som nevnt i underpunktene a) til e), forutsatt at det faste forretningsstedets samlede virksomhet som skriver seg fra denne kombinasjon, er av forberedende art eller har karakter av en hjelpevirksomhet.
5. Når en person, som ikke er en uavhengig mellommann som punkt 6 gjelder for, opptrer på vegne av et foretak og har, og vanligvis utøver, i en kontraherende stat fullmakt til å slutte kontrakter på vegne av foretaket, skal foretaket uansett punktene 1 og 2 anses for å ha et fast driftssted i denne stat for enhver virksomhet som denne person påtar seg for foretaket. Dette gjelder dog ikke hvis virksomheten er begrenset til å omfatte aktiviteter nevnt i punkt 4, og som hvis de ble utøvet gjennom et fast forretningssted ikke ville ha gjort dette faste forretningssted til et fast driftssted etter nevnte punkt.
6. Et foretak skal ikke anses for å ha et fast driftssted i en kontraherende stat bare av den grunn at det driver forretningsvirksomhet i denne stat gjennom en megler, kommisjonær

eller annen uavhengig mellommann, såfremt disse personer opptrer innenfor rammen av sin ordinære forretningsvirksomhet.

7. Den omstendighet at et selskap hjemmehørende i en kontraherende stat kontrollerer eller blir kontrollert av et selskap som er hjemmehørende i den annen kontraherende stat, eller som utøver forretningsvirksomhet i denne annen stat (enten gjennom et fast driftssted eller på annen måte), medfører ikke i seg selv at et av disse selskaper anses for et fast driftssted for det annet.

Artikkel 6

Inntekt av fast eiendom

1. Inntekt som en person bosatt i en kontraherende stat oppebærer av fast eiendom (herunder inntekt av jordbruk eller skogbruk) som ligger i den annen kontraherende stat, kan skattlegges i denne annen stat.
2. Uttrykket «fast eiendom» skal ha den betydning som det har etter lovgivningen i den kontraherende stat hvor vedkommende eiendom ligger. Uttrykket omfatter under enhver omstendighet tilbehør til fast eiendom, besetning og redskaper som anvendes i jordbruk og skogbruk, rettigheter som er undergitt privattrettens regler om fast eiendom, bruksrett til fast eiendom og rett til varierende eller faste ytelser som vederlag for utnyttelse av eller retten til å utnytte mineralforekomster, kilder og andre naturforekomster. Skip og luftfartøy anses ikke som fast eiendom.
3. Punkt 1 får anvendelse på inntekt som oppebæres ved direkte bruk, utleie eller ved enhver annen form for utnyttelse av fast eiendom.
4. Punktene 1 og 3 får også anvendelse på inntekt av fast eiendom som tilhører et foretak, og på inntekt av fast eiendom som anvendes ved utøvelse av selvstendige personlige tjenester.

Artikkel 7

Fortjeneste ved forretningsvirksomhet

1. Fortjeneste som oppebæres av et foretak i en kontraherende stat skal bare kunne skattlegges i denne stat, med mindre foretaket utøver forretningsvirksomhet i den annen kontraherende stat gjennom et fast driftssted der. Hvis foretaket utøver slik forretningsvirksomhet, kan den fortjenesten som kan tilskrives det faste driftsstedet i overensstemmelse med bestemmelsene i punkt 2 skattlegges i denne annen stat.

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

2. Ved anvendelsen av denne artikkel og artikkel 23, skal fortjenesten som i hver av de kontraherende statene kan tilskrives det faste driftsstedet referert til i punkt 1, være den fortjeneste det kunne forventes å oppebære, særlig med hensyn til disposisjoner med andre deler av foretagendet, dersom det var et separat og uavhengig foretagende som deltok i de samme eller lignende aktiviteter under de samme eller lignende betingelser, med hensyn til funksjoner som utøves, eiendeler som brukes og risikoer som bæres av foretagendet gjennom det faste driftsstedet og gjennom andre deler av foretagendet.
3. Når, i overensstemmelse med punkt 2, en kontraherende stat justerer fortjenesten som tilskrives det faste driftsstedet av et foretagende i en av de kontraherende stater og skattlegger i samsvar med dette, fortjenesten til foretagendet som er blitt skattlagt i den annen kontraherende stat, skal den annen kontraherende stat, i den grad det er nødvendig for å unngå dobbeltbeskatning, foreta en passende justering dersom den er enig i den justeringen som er blitt gjort av den førstnevnte stat. Hvis den annen stat ikke er enig i justeringen, skal de kontraherende stater tilstrebe å lempe enhver dobbeltbeskatning som oppstår på grunn av dette ved gjensidig avtale.
4. Hvor fortjenesten omfatter inntekter som er særskilt omhandlet i andre artikler i denne overenskomst, skal bestemmelsene i disse artiklene ikke berøres av reglene i denne artikkel.
4. Punktene 1 og 2 skal få anvendelse på fortjeneste oppebåret av det felles norske, danske og svenske luftfartskonsortium Scandinavian Airlines System (SAS), men bare i den utstrekning fortjenesten oppebåret av Det Norske Luftfartsselskap A/S (DNL), den norske interessent i Scandinavian Airlines System (SAS), svarer til dens andel i nevnte organisasjon.

Artikkel 9

Foretagender med fast tilknytning til hverandre

1. I tilfelle hvor
 - a. et foretagende i en kontraherende stat deltar direkte eller indirekte i ledelsen, kontrollen eller kapitalen i et foretagende i den annen kontraherende stat, eller
 - b. samme personer deltar direkte eller indirekte i ledelsen, kontrollen eller kapitalen i et foretagende i en kontraherende stat og et foretagende i den annen kontraherende stat,
 skal følgende gjelde:

Dersom det i slike tilfelle mellom de to foretagender blir avtalt eller pålagt vilkår i deres kommersielle eller finansielle samkvem som avviker fra dem som ville ha vært avtalt mellom uavhengige foretagender, kan enhver fortjeneste som uten disse vilkår ville ha tilfalt et av foretagendene, men i kraft av disse vilkår ikke har tilfalt dette, medregnes i og skattlegges sammen med dette foretagendets fortjeneste.
2. I tilfelle hvor en kontraherende stat medregner i fortjenesten til et foretagende som er hjemmehørende i denne stat – og skattlegger i samsvar med dette – fortjeneste som et foretagende i den annen kontraherende stat er blitt skattlagt for i denne annen stat, og denne medregnede fortjenesten er fortjeneste som ville ha tilfalt foretagendet i den førstnevnte stat dersom vilkårene som ble avtalt mellom de to foretagender hadde vært slike som ville ha blitt avtalt mellom uavhengige foretagender, da skal den annen stat foreta en passende justering av den skatt som er beregnet av denne fortjenesten, dersom den staten anser justeringen for å være berettiget. Ved avgjørelsen av en slik justering skal det tas tilbørlig hensyn til denne overenskomsts øvrige bestemmelser, og de kompetente myndigheter i de kontraherende stater skal om nødvendig rådføre seg med hverandre.

Artikkel 8

Skipsfart og luftfart

1. Fortjeneste ved driften av skip eller luftfartøy i internasjonal fart skal bare kunne skattlegges i den kontraherende stat hvor den virkelige ledelse for foretagendet har sitt sete.
2. Punkt 1 får også anvendelse på fortjeneste oppebåret ved deltakelse i en «pool», et felles forretningsforetagende eller et internasjonalt driftskontor.
3. Fortjeneste oppebåret av et foretagende hjemmehørende i en kontraherende stat ved utleie av containere (innbefattet tilhengere og tilknyttet utstyr for transport av containere) benyttet til transport av varer i internasjonal trafikk, skal bare kunne skattlegges i den kontraherende stat hvor den virkelige ledelse for foretagendet har sitt sete.

*Artikkel 10***Dividender**

1. Dividender betalt av et foretagende hjemmehørende i en kontraherende stat til en person bosatt i den annen kontraherende stat kan skattlegges i denne annen kontraherende stat.
2. Slike dividender kan imidlertid også skattlegges i den kontraherende stat hvor det selskapet som utdeler dividendene er hjemmehørende og i henhold til denne stats lovgivning, men hvis den virkelige rettighetshaveren til dividendene er bosatt i den annen kontraherende stat skal den skatt som ilegges ikke overstige:
 - a. 0 prosent av dividendenes bruttobeløp, dersom den virkelige rettighetshaveren er et selskap (unntatt et interessentskap) som direkte eier minst 25 prosent av det utdelende selskapets kapital;
 - b. 15 prosent av dividendenes bruttobeløp i alle andre tilfeller.
 Dette punkt berører ikke skattleggingen av selskapet for så vidt gjelder den fortjeneste hvorav dividendene utdeles.
3. Uttrykket «dividender» slik det er brukt i denne artikkel betyr inntekt av aksjer, «jouissance»-aksjer eller «jouissance»-rettigheter, bergverksaksjer, stifterandeler eller andre rettigheter som ikke er gjeldsfordringer, med rett til andel av overskudd, så vel som inntekt av andre rettigheter som etter lovgivningen i den stat hvor det utdelende selskap er hjemmehørende er undergitt den samme skattemessige behandling som inntekt av aksjer. Uttrykket omfatter også inntekt mottatt av en stille deltaker («stiller Gesellschafter») for sin deltakelse som sådan og utbetalinger på grunnlag av deltakerbevis i investeringsfond og investeringstrust. Når det gjelder Forbundsrepublikken Tyskland, omfatter uttrykket «dividender» også inntekt av «partiarischen Darlehen» og av «Gewinnobligationen».
4. Bestemmelsene i punkt 1 og 2 får ikke anvendelse når den virkelige rettighetshaveren til dividendene er bosatt i en kontraherende stat og utøver forretningsvirksomhet gjennom et fast driftssted i den annen kontraherende stat hvor det utdelende selskapet er hjemmehørende, eller i denne annen stat yter selvstendige personlige tjenester fra et fast sted der, og de aksjer som dividendene utdeles på reelt er knyttet til det faste driftsstedet eller det faste sted. I så fall skal bestemmelsene i henholdsvis artikkel 7 eller artikkel 14 få anvendelse.

5. Når et selskap hjemmehørende i en kontraherende stat oppebærer fortjeneste eller inntekt fra den annen kontraherende stat, kan denne annen stat ikke skattlegge dividender utdelt av selskapet, med mindre dividendene er utdelt til en person bosatt i denne annen stat eller de aksjer som dividenden utdeles av er reelt knyttet til et fast driftssted eller et fast sted i denne annen stat, og kan heller ikke skattlegge selskapets ikke-utdelte overskudd selv om de utdelte dividendene eller det ikke-utdelte overskudd består helt eller delvis av fortjeneste eller inntekt som skriver seg fra denne annen stat.

*Artikkel 11***Renter**

1. Renter som skriver seg fra en kontraherende stat og utbetales til en person bosatt i den annen kontraherende stat, skal, dersom denne person er den virkelige rettighetshaver til rentene, bare kunne skattlegges i denne annen stat.
2. Uttrykket «renter» i denne artikkel betyr inntekt av fordringer av enhver art (uansett om de er sikret ved pant i fast eiendom eller ikke), og omfatter særlig inntekt av statsobligasjoner og inntekt av andre obligasjoner eller gjeldsbrev, herunder premie- og tilleggsbeløp som knytter seg til slike obligasjoner eller gjeldsbrev, så vel som all annen inntekt som etter skattelovgivningen i den kontraherende stat hvor inntekten skriver seg fra behandles som inntekt av utlånt kapital. Uttrykket «renter» omfatter imidlertid ikke inntekt som er omhandlet i artikkel 10.
3. Punkt 1 får ikke anvendelse når den virkelige rettighetshaver til rentene er bosatt i en kontraherende stat og utøver forretningsvirksomhet gjennom et fast driftssted i den annen stat hvor rentene skriver seg fra, eller i denne annen stat yter selvstendige personlige tjenester fra et fast sted der, og den fordring som foranlediger rentebetalingen reelt er knyttet til det faste driftssted eller det faste sted. I så fall får henholdsvis artikkel 7 eller artikkel 14 anvendelse.
4. Når rentebeløpet, på grunn av et særlig forhold mellom betaleren og den virkelige rettighetshaver eller mellom begge og tredjemann, og sett i relasjon til den gjeld som det erlegges for, overstiger det beløp som ville ha vært avtalt mellom betaleren og den virkelige rettighetshaver hvis det særlige forhold ikke hadde foreligget, skal denne artikkel bare få anvendelse på det sistnevnte beløp. I så fall skal den over-

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

skytende del av betalingen kunne skattlegges i henhold til lovgivningen i hver av de kontraherende stater under hensyntagen til denne overenskomsts øvrige bestemmelser.

Artikkel 12

Royalty

1. Royalty som skriver seg fra en kontraherende stat og utbetales til en person bosatt i den annen kontraherende stat, skal, dersom denne person er den virkelige rettighetshaver til royaltyen, bare kunne skattlegges i denne annen stat.
2. Uttrykket «royalty» i denne artikkel betyr betaling av enhver art som mottas som vederlag for bruken av, eller retten til å bruke, enhver opphavsrett til verker av litterær, kunstnerisk eller vitenskapelig karakter, herunder kinematografiske filmer, filmer eller bånd for radio- eller fjernsynsutsendelse, alle slags patenter, varemerker, mønster eller modeller, tegninger, hemmelige formler eller fremstillingsmåter, eller for opplysninger om industrielle, kommersielle eller vitenskapelige erfaringer.
3. Punkt 1 får ikke anvendelse når den virkelige rettighetshaver til royaltyen er bosatt i en kontraherende stat og utøver forretningsvirksomhet gjennom et fast driftssted i den annen kontraherende stat hvor royaltyen skriver seg fra, eller i denne annen stat yter selvstendige personlige tjenester fra et fast sted der, og den rettighet eller eiendom som foranlediger betalingen av royaltyen reelt er knyttet til det faste driftssted eller det faste sted. I så fall får henholdsvis artikkel 7 eller artikkel 14 anvendelse.
4. Når royaltybeløpet, på grunn av et særlig forhold mellom betaleren og den virkelige rettighetshaver eller mellom begge og tredjemann, og sett i relasjon til den bruk, rettighet eller opplysning som det er vederlag for, overstiger det beløp som ville ha vært avtalt mellom betaleren og den virkelige rettighetshaver hvis det særlige forhold ikke hadde foreligget, skal denne artikkel bare få anvendelse på det sistnevnte beløp. I så fall skal den overskytende del av betalingen kunne skattlegges i henhold til lovgivningen i hver av de kontraherende stater under hensyntagen til denne overenskomsts øvrige bestemmelser.

Artikkel 13

Formuesgevinst

1. Gevinst som en person bosatt i en kontraherende stat oppebærer ved avhendelse av fast eiendom som omhandlet i artikkel 6, og som ligger i den annen kontraherende stat, kan skattlegges i denne annen stat.
2. Gevinst ved avhendelse av løsøre som utgjør driftsmidler knyttet til et fast driftssted som et foretagende i en kontraherende stat har i den annen kontraherende stat, kan skattlegges i denne annen stat. Dette gjelder også løsøre knyttet til et fast sted som en person bosatt i en kontraherende stat har i den annen kontraherende stat for utøvelse av selvstendige personlige tjenester. Det samme gjelder gevinst ved avhendelse av slikt fast driftssted (alene eller sammen med hele foretandet) eller av fast sted som nevnt.
3. Gevinst ved avhendelse av skip eller luftfartøy så vel som containere, drevet i internasjonal fart, eller løsøre knyttet til driften av slike skip, luftfartøy eller containere, skal bare kunne skattlegges i den kontraherende stat hvor foretandets fortjeneste kan skattlegges i henhold til artikkel 8.
4. Gevinst ved avhendelse av alle eller flertallet av aksjene i et selskap hvis aktiva helt eller hovedsakelig består av fast eiendom som ligger i en kontraherende stat, kan skattlegges i denne stat.
5. Gevinst ved hel eller delvis avhendelse av en vesentlig eierandel i et selskap kan skattlegges i den kontraherende stat hvor selskapet er hjemmehørende, dersom avhenderen er en fysisk person bosatt i den annen kontraherende stat som
 - a. var bosatt i den førstnevnte stat i henhold til artikkel 4 på noe tidspunkt i løpet av en femårs periode umiddelbart forut for avhendelsen, og
 - b. ikke er skattepliktig i den annen stat for slik gevinst.
 En vesentlig eierandel foreligger når avhenderen forføyer over mer enn 25 prosent av selskapets kapital.
6. Gevinst ved avhendelse av enhver annen formuesgjenstand enn omhandlet i de foregående punkter skal bare kunne skattlegges i den kontraherende stat hvor avhenderen er bosatt.

*Artikkel 14***Selvstendige personlige tjenester (fritt yrke)**

1. Inntekt som en person bosatt i en kontraherende stat oppbærer gjennom utøvelse av et fritt yrke eller annen virksomhet av selvstendig karakter, skal bare kunne skattlegges i denne stat, med mindre han i den annen kontraherende stat har et fast sted som regelmessig står til hans rådighet for utøvelse av hans virksomhet. Hvis han råder over et slikt fast sted, kan inntekten skattlegges i den annen kontraherende stat, men bare så meget av den som kan tilskrives dette faste sted.
2. Uttrykket «fritt yrke» omfatter særlig selvstendig virksomhet av vitenskapelig, litterær, kunstnerisk, pedagogisk eller undervisningsmessig art, så vel som selvstendig virksomhet som lege, advokat, ingeniør, arkitekt, tannlege og revisor.

*Artikkel 15***Uselvstendige personlige tjenester (lønnarbeid)**

1. Med forbehold av artiklene 16, 17, 18 og 19 skal lønn og annen lignende godtgjørelse som en person bosatt i en kontraherende stat mottar i anledning av lønnarbeid, bare kunne skattlegges i denne stat, med mindre lønnarbeidet er utført i den annen kontraherende stat. Hvis arbeidet er utført der, kan godtgjørelse som skriver seg fra dette skattlegges i denne annen stat.
2. Uansett punkt 1, skal godtgjørelse som en person bosatt i en kontraherende stat mottar i anledning av lønnarbeid utført i den annen kontraherende stat, bare kunne skattlegges i den førstnevnte stat, dersom:
 - a. mottakeren oppholder seg i denne annen stat i et eller flere tidsrom som til sammen ikke overstiger 183 dager i løpet av enhver tolv-måneders periode; og
 - b. godtgjørelsen blir belastet en arbeidsgiver som er bosatt i den stat der mottakeren er bosatt; og
 - c. godtgjørelsen ikke belastes et fast driftssted eller et fast sted som arbeidsgiveren har i denne annen stat.
3. Uansett de foranstående bestemmelser i denne artikkel kan godtgjørelse for lønnarbeid utført om bord i et skip eller luftfartøy drevet i internasjonal fart, skattlegges i den kontraherende stat hvor den virkelige ledelse for foretaket har sitt sete. I den utstrekning godtgjørelsen er

unntatt fra beskatning i denne stat, kan imidlertid godtgjørelsen skattlegges i den annen kontraherende stat.

Hvor en person bosatt i Kongeriket Norge mottar godtgjørelse for lønnarbeid utført om bord i et luftfartøy drevet i internasjonal fart av konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS), skal slik godtgjørelse bare kunne skattlegges i Kongeriket Norge.

*Artikkel 16***Styregodtgjørelse**

Styregodtgjørelse og lignende vederlag som oppbæres av en person bosatt i en kontraherende stat, i egenskap av medlem av styret eller lignende organ i et selskap som er hjemmehørende i den annen kontraherende stat, kan skattlegges i denne annen stat.

*Artikkel 17***Artister og idrettsutøvere**

1. Uansett artiklene 7, 14 og 15, kan inntekt som en person bosatt i en kontraherende stat oppbærer ved personlig virksomhet utøvet i den annen kontraherende stat som artist, så som skuespiller, filmskuespiller, radio- eller fjernsynsartist, musiker eller idrettsutøver, skattlegges i denne annen stat.
2. Når inntekt som skriver seg fra personlig virksomhet utøvet av en artist eller en idrettsutøver i denne egenskap, ikke tilfaller artisten eller idrettsutøveren selv, men en annen person, kan inntekten, uansett artiklene 7, 14 og 15, skattlegges i den kontraherende stat hvor artisten eller idrettsutøveren utøver virksomheten. Dette gjelder også for inntekt som tilfaller en slik annen person for å opptre som mellommann eller for på annen måte å stille artistens eller idrettsutøverens tjenester til rådighet for en annen person, samt for andre utbetalinger som har sammenheng med virksomheten utøvet av artisten eller idrettsutøveren.
3. Punktene 1 og 2 får ikke anvendelse på inntekt som skriver seg fra virksomhet utøvet i en kontraherende stat av artister eller idrettsutøvere bosatt i den annen stat hvis besøket i den førstnevnte stat hovedsakelig er understøttet, direkte eller indirekte, av offentlige fond i den annen kontraherende stat eller en av dens regionale eller lokale forvaltningsmyndigheter. I slikt tilfelle skal inntekten bare kunne skattlegges i den stat hvor artisten eller idrettsutøveren er bosatt.

*Artikkel 18***Pensjoner, underholdsbidrag, livrenter og lignende utbetalinger**

1. Pensjoner og andre lignende betalinger, herunder trygdeytelser, som skriver seg fra en kontraherende stat og betales til en person bosatt i den annen kontraherende stat, kan skattlegges i den først nevnte stat, men skatten som ilegges skal ikke overskride 15 prosent av bruttobeløpet.
2. Pensjoner, livrenter og andre tilbakevendende eller ikke-tilbakevendende beløp som en kontraherende stat, et av dens forbundsland eller en av dens regionale eller lokale forvaltningsmyndigheter betaler til en person bosatt i den annen kontraherende stat som erstatning for skade som er oppstått som følge av krigshandlinger eller politisk forfølgelse, skal være unntatt fra beskatning i denne annen kontraherende stat.
3. Underholdsbidrag – herunder barnebidrag – som betales av en person bosatt i en kontraherende stat til en person bosatt i den annen kontraherende stat, skal være unntatt fra beskatning i denne annen stat dersom slike underholdsbidrag eller stønadsbeløp ikke er fradragsberettiget i den førstnevnte stat ved beregningen av betalerens skattbare inntekt.

*Artikkel 19***Offentlig tjeneste**

1. a. Godtgjørelse, unntatt pensjon, som utredes av en kontraherende stat, et av dens forbundsland eller en av dens regionale eller lokale forvaltningsmyndigheter til en fysisk person, for tjenester som er ytet denne stat eller forbundsland eller forvaltningsmyndighet som nevnt under utøvelse av offentlige funksjoner, skal bare kunne skattlegges i denne stat.
b. Slik godtgjørelse skal imidlertid kunne skattlegges bare i den annen kontraherende stat hvis tjenestene er utført i denne stat og mottakeren er bosatt i denne stat og:
 - i. er statsborger av denne stat; eller
 - ii. ikke bosatte seg i denne stat bare i den hensikt å utføre de nevnte tjenester der.
2. Artiklene 15 og 16 skal få anvendelse på godtgjørelse, bortsett fra pensjoner, i anledning av tjenester som er ytet i forbindelse med forretningsvirksomhet drevet av en kontraherende stat, et av dens forbundsland eller en av dens regionale eller lokale forvaltningsmyndigheter.

3. Punkt 1 skal også få anvendelse på godtgjørelse betalt av Deutsche Bundesbank, Deutsche Bundesbahn og Deutsche Bundespost eller av Norges Bank, Norges Statsbaner, Norges Postverk og Norges Televerk. Den får likeledes anvendelse på godtgjørelse betalt av det tyske Goethe-Institutt, men bare i den utstrekning slik godtgjørelse blir skattlagt i Forbundsrepublikken Tyskland.

*Artikkel 20***Virksomhet utenfor kysten**

1. Denne artikkel skal få anvendelse uansett enhver annen bestemmelse i denne overenskomst.
2. Fortjeneste oppebåret av en person bosatt i en kontraherende stat fra virksomhet knyttet til undersøkelse eller utnyttelse av havbunnen og undergrunnen og deres naturforekomster i område som grenser til sjøterritoriet i den annen kontraherende stat og hvor denne stat for så vidt utøver suverene rettigheter overensstemmende med folkeretten, kan, med forbehold av punktene 3 og 4 i denne artikkel, skattlegges i den annen stat. Ved fastsettelsen av slik fortjeneste skal punkt 2 i artikkel 7 få tilsvarende anvendelse. Når imidlertid slik virksomhet blir utøvet i et tidsrom som til sammen ikke overstiger 30 dager i løpet av enhver tolv-måneders periode, skal fortjenesten bare kunne skattlegges i den førstnevnte stat.
3. Når virksomheten blir drevet av et foretagende og virksomhet blir drevet av et annet, og virksomhetene har så nær sammenheng at de blir å betrakte som samme virksomhet, og et av foretagendene blir kontrollert, direkte eller indirekte, av det annet eller begge blir kontrollert, direkte eller indirekte, av en tredje person eller flere andre personer, da skal virksomhet til begge foretagender bli tatt i betraktning ved beregning av tidsfristen i punkt 2 i denne artikkel.
4. Fortjeneste oppebåret av en person bosatt i en kontraherende stat ved transport av forsyninger eller personell til et sted, eller mellom steder, hvor det foregår virksomhet knyttet til undersøkelse eller utnyttelse av havbunnen og undergrunnen og deres naturforekomster i det foran nevnte område som grenser til en kontraherende stat, eller ved driften av taubåter og andre hjelpefartøy knyttet til slik virksomhet, skal bare kunne skattlegges i den kontraherende stat hvor den virkelige ledelse for foretagendet har sitt sete.

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

5. a. Med forbehold av underpunkt b nedenfor kan lønn og lignende godtgjørelse som en person bosatt i en kontraherende stat oppebærer i anledning av lønnsarbeid knyttet til undersøkelse eller utnyttelse av havbunnen og undergrunnen og deres naturforekomster i det foran nevnte område som grenser til den annen kontraherende stat, skattlegges i denne annen stat i den utstrekning arbeidet er utført utenfor kysten av denne stat og forutsatt at arbeidet utenfor kysten er utført i et tidsrom som til sammen overstiger 30 dager i løpet av enhver tolv-måneders periode.
- b. Lønn og annen lignende godtgjørelse som en person bosatt i en kontraherende stat oppebærer i anledning av lønnsarbeid utført om bord i et skip eller luftfartøy som benyttes til transport av forsyninger eller personell til et sted, eller mellom steder, hvor det foregår virksomhet knyttet til undersøkelse eller utnyttelse av havbunnen og undergrunnen og deres naturforekomster i det foran nevnte område som grenser til en kontraherende stat, eller for lønnsarbeid utført om bord i taubåter eller andre hjelpesfartøy knyttet til slik virksomhet, skal bare kunne skattlegges i den kontraherende stat hvor den virkelige ledelse for foretagendet har sitt sete.
6. Gevinst som en person bosatt i en kontraherende stat oppebærer ved avhendelse av:
- rettigheter til undersøkelse eller utnyttelse; eller
 - eiendom som befinner seg i den annen kontraherende stat og som benyttes i forbindelse med virksomhet utenfor kysten, som definert i punkt 2 i denne artikkel, drevet i den annen stat; eller
 - aksjer hvis verdi helt eller for den vesentligste del, direkte eller indirekte, skriver seg fra slike rettigheter eller slik eiendom, eller fra slike rettigheter og slik eiendom sett under ett,

kan skattlegges i denne annen stat.

I dette punkt betyr uttrykket «rettigheter til undersøkelse eller utnyttelse» rettigheter til aktiva som skal utvinnes ved undersøkelsen eller utnyttelsen av havbunnen og undergrunnen og deres naturforekomster i den annen kontraherende stat, herunder rettigheter til andeler i eller fordeler av slike aktiva.

Artikkel 21

Annen inntekt

- Inntekter som oppebæres av en person bosatt i en kontraherende stat, og som ikke er omhandlet i de foranstående artikler, skal uansett hvor de skriver seg fra, bare kunne skattlegges i denne stat.
- Punkt 1 får ikke anvendelse på inntekt, bortsett fra inntekt av fast eiendom som definert i artikkel 6 punkt 2, når mottakeren av slik inntekt er bosatt i en kontraherende stat og utøver forretningsvirksomhet gjennom et fast driftssted i den annen kontraherende stat eller i denne annen stat yter selvstendige personlige tjenester fra et fast sted der, og den rettighet eller eiendom som inntekten skriver seg fra, reelt er knyttet til det faste driftssted eller det faste sted. I så fall får henholdsvis artikkel 7 eller artikkel 14 anvendelse.

Artikkel 22

[Slettet]

Artikkel 23

Unngåelse av dobbeltbeskatning

- I Kongeriket Norge:

Med forbehold for bestemmelsene i Kongeriket Norges lovgivning om godskrivning i norsk skatt mot skatt betalt i et område utenfor Kongeriket Norge (som likevel ikke skal påvirke de alminnelige prinsipper i denne artikkel):

- Når en person bosatt i Kongeriket Norge oppebærer inntekt som i henhold til bestemmelsene i denne overenskomst kan skattlegges i Forbundsrepublikken Tyskland, skal Kongeriket Norge innrømme som fradrag i den skatt som ilegges vedkommende persons inntekt, et beløp som tilsvarende den inntektsskatt som er betalt på denne inntekten i Forbundsrepublikken Tyskland.

Slikt fradrag skal imidlertid ikke overstige den del av inntektsskatten, beregnet før fradrag er gitt, som kan henføres til den inntekt som kan skattlegges i Forbundsrepublikken Tyskland.

- Når, i henhold til noen bestemmelse i denne overenskomst, inntekt som oppebæres av en person bosatt i Kongeriket Norge er unntatt fra beskatning i Kongeriket Norge, kan Kongeriket Norge likevel med-

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

regne slik inntekt i beskatningsgrunnlaget, men skal sette ned den norske inntektsskatten med den del av den norske inntektsskatten som kan henføres til den inntekt som skriver seg fra Forbundsrepublikken Tyskland.

2. For en person bosatt i Forbundsrepublikken Tyskland skal skatt fastsettes på følgende måte:

a. I beregningsgrunnlaget for tysk skatt skal unntas enhver inntekt som skriver seg fra Kongeriket Norge som i overensstemmelse med denne overenskomst effektivt skattlegges i Kongeriket Norge, og som ikke er omfattet av underpunkt b.

For inntekt fra dividender skal de foregående bestemmelsene bare gis anvendelse på slike dividender som er betalt til et selskap (unntatt interessentskap) hjemmehørende i Forbundsrepublikken Tyskland fra et selskap hjemmehørende i Kongeriket Norge hvor det tyske selskapet direkte eier minst 10 prosent av kapitalen, og som ikke er fratrukket ved fastsettingen av utdelende selskaps fortjeneste.

b. Med forbehold for bestemmelsene i tysk skattelovgivning om fradrag for utenlandsk skatt, skal det gis fradrag i tysk skatt for skatt som er betalt i Kongeriket Norge i henhold til lovene i Kongeriket Norge og i overensstemmelse med denne overenskomst for følgende inntekter:

aa) dividender som ikke er omfattet av underpunkt a;

bb) inntekt som i henhold til artikkel 13 (Formuesgevinster) punkt 4 og 5 kan skattlegges i Kongeriket Norge;

cc) inntekt som i henhold til artikkel 15 (Uselvstendige personlige tjenester (lønnsarbeid)) kan skattlegges i Norge;

dd) styregodtgjørelse;

ee) inntekt som i henhold til artikkel 17 (Artister og idrettsutøvere) kan i Kongeriket Norge;

ff) inntekt som i henhold til artikkel 18 (Pensjoner, underholdsbidrag, livrenter, og lignende utbetalinger) kan skattlegges i Kongeriket Norge.

c. Bestemmelsene i underpunkt b skal gjelde istedenfor bestemmelsene i underpunkt a for inntekter som omfattes av artikkel 7 og 10 og for eiendeler som slik inntekt skriver seg fra, dersom en person bosatt i Forbundsrepublikken Tyskland ikke kan godtgjøre at bruttoinntekten fra det faste drifts-

stedet i det forretningsåret fortjenesten er blitt realisert eller inntekten til et selskap hjemmehørende i Kongeriket Norge i det forretningsåret dividendene ble utbetalt, er opptjent utelukkende eller tilnærmet utelukkende fra virksomhet omhandlet i paragraf 8 punkt 1 i den tyske utenlandsskatte-loven (Außensteuergesetz). Det samme gjelder for fast eiendom som brukes ved et fast driftssted, for inntekt fra slik fast eiendom som tilskrives det faste driftsstedet (artikkel 6 punkt 4), for gevinst ved avhendelse av slik fast eiendom (artikkel 13 punkt 1) og løssøre som er knyttet til det faste driftsstedets virksomhet (artikkel 13 punkt 2).

d. Forbundsrepublikken Tyskland forbeholder seg retten til å medregne inntekt, som i henhold til bestemmelsene i denne overenskomst er unntatt fra beskatning i Forbundsrepublikken Tyskland, ved fastsettelsen av den skattesats som skal anvendes.

e. Uansett bestemmelsene i underpunkt a skal dobbeltbeskatning unngås ved fradrag i skatt som fastsatt i underpunkt b:

aa) dersom inntekt i de kontraherende stater er klassifisert under forskjellige bestemmelser i overenskomsten eller er tilordnet forskjellige personer (bortsett fra under artikkel 9), og denne uoverensstemmelsen ikke kan løses ved fremgangsmåten som foreskrives i artikkel 25 punkt 3, og hvis resultatet av denne uoverensstemmelsen i behandling medfører at inntekten vil forbli ubeskattet eller skattlagt lavere enn uten en slik uoverensstemmelse; eller

bb) dersom Forbundsrepublikken Tyskland, etter tilbørlig konsultasjon med de kompetente myndigheter i Kongeriket Norge, gjennom diplomatiske kanaler gjør Kongeriket Norge kjent med andre typer av inntekt en har til hensikt å anvende bestemmelsene i underpunkt b på, skal dobbeltbeskatning unngås for denne type inntekt ved fradrag i skatt fra den første dag i kalenderåret som følger etter at notifikasjon ble gitt.

Artikkel 24

Ikke-diskriminering

1. Statsborgere av en kontraherende stat skal ikke i den annen kontraherende stat være undergitt noen beskatning eller forpliktelse i

sammenheng hermed, som er annerledes eller mer tyngende enn den beskatning og sammenhengende forpliktelser som er eller måtte bli pålagt den annen stats borgere under samme forhold. Denne bestemmelse skal, uansett artikkel 1, også få anvendelse på personer som ikke er bosatt i en av eller i begge de kontraherende stater.

2. Statsløse personer som er bosatt i en kontraherende stat skal ikke i den annen kontraherende stat være undergitt noen beskatning eller forpliktelse i sammenheng hermed, som er annerledes eller mer tyngende enn den beskatning og sammenhengende forpliktelser som er eller måtte bli pålagt denne annen stats egne borgere under de samme forhold.
3. Beskatningen av et fast driftssted som et foretagende i en kontraherende stat har i den annen kontraherende stat, skal i denne annen stat ikke være mindre gunstig enn beskatningen av foretagender i denne annen stat som utøver samme virksomhet. Denne bestemmelse skal ikke tolkes slik at den forplikter en kontraherende stat til å innrømme personer bosatt i den annen kontraherende stat slike personlige fradrag, fritak og nedsettelse ved beskatningen, som den på grunn av sivilstand eller forsørgelsesbyrde innrømmer personer som er bosatt på dens eget område.
4. Med mindre artikkel 9, artikkel 11 punkt 4 eller artikkel 12 punkt 4 kommer til anvendelse, skal renter, royalty og andre utbetalinger fra et foretagende i en kontraherende stat til en person bosatt i den annen kontraherende stat, være fradragsberettiget ved fastsettelsen av foretagendets skattepliktige inntekt på de samme vilkår som tilsvarende utbetalinger til personer bosatt i den førstnevnte stat.
5. Foretagender i en kontraherende stat hvis kapital helt eller delvis eies eller kontrolleres, direkte eller indirekte, av en eller flere personer som er bosatt i den annen kontraherende stat, skal ikke i den førstnevnte stat være undergitt noen beskatning eller forpliktelse i sammenheng hermed, som er annerledes eller mer tyngende enn den beskatning eller sammenhengende forpliktelser som andre lignende foretagender i den førstnevnte stat er eller måtte bli undergitt.
6. Denne artikkel skal, uansett artikkel 2, få anvendelse på skatter av enhver art og betegnelse.

Artikkel 25

Fremgangsmåte ved inngåelse av gjensidige avtaler

1. Når en person mener at tiltak som er truffet i den ene eller i begge kontraherende stater i forhold til ham medfører eller vil medføre en beskatning som ikke er overensstemmende med denne overenskomst, kan han fremme sin sak for den kompetente myndighet i den kontraherende stat hvor han er bosatt, eller hvis saken faller inn under artikkel 24 punkt 1, for den kompetente myndighet i den kontraherende stat hvor han er statsborger. Dette kan gjøres uten at det påvirker hans rett til å anvende de rettsmidler som finnes i de to staters interne lovgivning. Saken må fremmes innen tre år fra den første underretning om tiltak som medfører beskatning i strid med overenskomsten.
2. Hvis den kompetente myndighet finner at innvendingen synes begrunnet, men ikke selv er i stand til å finne en tilfredsstillende løsning, skal den søke å få saken avgjort ved gjensidig avtale med den kompetente myndighet i den annen kontraherende stat med sikte på å unngå beskatning som ikke er overensstemmende med denne overenskomst. Enhver avtale som måtte komme i stand skal legges til grunn uansett tidsfristene i de kontraherende staters interne lovgivning.
3. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater skal ved gjensidig avtale søke å løse enhver vanskelighet eller tvil som fortolkningen eller anvendelsen av overenskomsten måtte fremby. De kan også rådføre seg med hverandre med sikte på å unngå dobbeltbeskatning i tilfeller som ikke er løst i overenskomsten.
4. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater kan rådføre seg med hverandre i henhold til ovennevnte bestemmelser, særlige med sikte på så langt som mulig, å få i stand avtale når det gjelder
 - a. den samme henføring av fortjeneste til et foretagende i en kontraherende stat og til dets faste driftssted i den annen kontraherende stat;
 - b. den samme fordelingen av fortjeneste mellom foretagender med fast tilknytning til hverandre som foreskrevet i artikkel 9;
 - c. den samme behandlingen av inntekt som henføres som inntekt fra aksjer i henhold til kildestatens skattelovgivning og som regnes som en annen inntekt i den annen stat.

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

5. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater kan sette seg i direkte forbindelse med hverandre med sikte på å få i stand en avtale som omhandlet i de foranstående punkter. Hvis det synes tilrådelig å ha en muntlig utveksling av synspunkter for å nå frem til en avtale, kan utvekslingen skje i et utvalg bestående av representanter for de kompetente myndigheter i de kontraherende stater. Når det dreier seg om en konkret sak, skal de personer saken gjelder høres.
 - a. å sette i verk administrative tiltak som er i strid med dens egen eller den annen kontraherende stats lovgivning eller administrative praksis;
 - b. å gi opplysninger som ikke kan framskaffes i henhold til dens egen eller den annen kontraherende stat lovgivning eller vanlige administrative praksis;
 - c. å gi opplysninger som ville åpenbare næringsmessige, forretningsmessige, industrielle, kommersielle eller yrkesmessige hemmeligheter eller forretningsmetoder, eller opplysninger hvis åpenbaring ville stride mot allmenne interesser (ordre public).

Artikkel 26

Utveksling av opplysninger

1. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater skal utveksle slike opplysninger som er overskuelig relevante for å gjennomføre bestemmelsene i denne overenskomst, eller for forvaltningen eller iverksettelsen av de interne lovbestemmelser som angår skatter av enhver art som utskrives på vegne av de kontraherende stater eller deres regionale eller lokale forvaltningsmyndigheter. Utveksling skal bare skje i den utstrekning beskatning som foreskrives, ikke er i strid med denne overenskomsten. Utvekslingen av opplysninger er ikke begrenset av artiklene 1 og 2.
2. Opplysninger som er mottatt av en kontraherende stat i henhold til punkt 1 skal behandles som hemmelige på samme måte som opplysninger skaffet til veie med hjemmel i intern lovgivning i denne staten. Opplysningene må bare gjøres tilgjengelige for personer eller myndigheter (herunder domstoler, tilsyns- og forvaltningsorganer) som har til oppgave å utligne eller innkreve, eller å gjennomføre tvangsforføyninger eller annen rettsforfølging, eller avgjøre klager vedrørende de skatter som nevnes i punkt 1, eller som har til oppgave å føre tilsyn med de forannevnte. Slike personer eller myndigheter kan bare bruke opplysningene til nevnte formål. De kan gjøre opplysningene tilgjengelige under offentlige rettsmøter eller i judicielle avgjørelser. Uansett det foregående kan opplysninger mottatt av en kontraherende stat brukes til andre formål når slike opplysninger kan brukes til slike andre formål med hjemmel i begge staters lovgivning og de kompetente myndigheter i bistandsstaten tillater slik bruk.
3. Bestemmelsene i punktene 1 og 2 skal ikke i noe tilfelle tolkes slik at de pålegger en kontraherende stat en forpliktelse til:
 4. Hvis en kontraherende stat har anmodet om opplysninger i medhold av denne artikkel, skal den annen kontraherende stat anvende sine midler for innhenting av opplysninger for å skaffe de anmodede opplysningene, selv om den annen stat ikke selv har behov for slike opplysninger til sine egne skatteformål. Forpliktelsen som følger av forrige setning er underlagt de begrensninger som følger av punkt 3, men ikke i noe tilfelle skal disse begrensningene tolkes slik at de tillater en kontraherende stat å avslå å fremskaffe opplysninger utelukkende fordi denne stat ikke har egen interesse av slike opplysninger.
 5. Ikke i noe tilfelle skal bestemmelsene i punkt 3 tolkes slik at de tillater en kontraherende stat å avslå å fremskaffe opplysninger utelukkende fordi opplysningene må innhentes fra en bank, annen finansiell institusjon, forvalter eller person som opptre i egenskap av representant eller fullmektig, eller fordi opplysningene vedrører eierskapsinteresser i en person.

Artikkel 27

Administrativ bistand til innfordring av skattekrav

1. De kontraherende stater skal yte hverandre bistand til innfordring av skattekrav. Denne bistanden er ikke begrenset av artiklene 1 og 2. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater kan ved gjensidig avtale fastsette hvordan denne artikkelen skal anvendes.
2. Uttrykket «skattekrav» slik det anvendes i denne artikkel, betyr et skyldig beløp som vedrører skatter av enhver art som utskrives på vegne av de kontraherende stater, eller deres regionale eller lokale forvaltningsmyndigheter, og som ikke er utskrevet i strid med denne overenskomst eller noen annen overenskomst

- som de kontraherende stater har tiltrådt, samt renter, administrative straffetillegg og omkostninger til innfordring eller sikring, som vedrører slike beløp.
3. Når en kontraherende stat etter lovgivningen i denne stat ved tvang kan iverksette innfordringen av et skattekrav som skyldneren på dette tidspunktet etter lovgivningen i denne stat ikke kan hindre innfordringen av, skal dette skattekravet, etter anmodning fra de kompetente myndigheter i denne stat, godtas av de kompetente myndigheter i den annen kontraherende stat med hensyn til innfordring. Skattekravet skal innfordres av denne annen stat i samsvar med bestemmelsene i dens lovgivning om tvangsforføyninger og innfordring av dens egne skattekrav, som om skattekravet var den annen stats eget skattekrav som den annen stat etter dette punkt kunne anmodet om innfordring av.
 4. Når et skattekrav i en kontraherende stat er et krav som denne stat i henhold til sin lovgivning kan treffe tiltak for å sikre innfordringen av, skal dette kravet etter anmodning fra de kompetente myndigheter i denne stat, godtas av den kompetente myndighet i den annen kontraherende stat med hensyn til å treffe sikringstiltak. Den annen stat skal treffe tiltak for å sikre skattekravet i henhold til sin egen lovgivning som om skattekravet var et skattekrav i den annen stat, selv om skattekravet på det tidspunkt slike tiltak blir iverksatt, ikke kan innfordres ved tvang i den førstnevnte stat eller skyldneren har en rett til å forhindre at det kreves inn.
 5. Uansett bestemmelsene i punktene 3 og 4 skal ikke et skattekrav som en kontraherende stat har godtatt for de formål som nevnes i punktene 3 og 4, på grunn av sin egenskap som skattekrav, undergis de tidsfrister eller få den prioritet som gis et skattekrav i denne staten i henhold til lovgivningen i denne stat. I tillegg skal ikke et skattekrav som en kontraherende stat har godtatt for de formål som nevnes i punktene 3 og 4, i denne staten få noen form for prioritet som i henhold til lovgivningen i den annen kontraherende stat kan anvendes på dette skattekravet.
 6. Med hensyn til eksistensen eller gyldigheten av en kontraherende stats skattekrav, eller det beløp som kravet lyder på, kan det ikke fremmes søksmål for domstolene eller forvaltningsorganene i den annen kontraherende stat.
 7. Når et skattekrav, på noe tidspunkt etter at en kontraherende stat har fremmet en anmodning etter punktene 3 og 4, og før den annen kontraherende stat har innfordret og overført det aktuelle skattekravet til den førstnevnte stat, opphører å være:
 - a. når det gjelder en anmodning etter punkt 3, et skattekrav som den førstnevnte stat ved tvang kan iverksette innfordringen av etter lovgivningen i denne stat og som skyldneren på det tidspunkt og i henhold til lovgivningen i denne stat, ikke kan forhindre innfordringen av, eller
 - b. når det gjelder en anmodning etter punkt 4, et skattekrav som det i den førstnevnte stat i henhold til denne stats lovgivning kan treffes tiltak for å sikre innfordringen av, skal den kompetente myndighet i den førstnevnte stat omgående gi beskjed om disse omstendighetene til den kompetente myndighet i den annen stat. Den annen stat kan velge om den førstnevnte stat enten skal suspendere eller trekke tilbake sin anmodning.
 8. Bestemmelsene i denne artikkel skal ikke i noe tilfelle tolkes slik at de pålegger en kontraherende stat en forpliktelse til:
 - a. å sette i verk administrative tiltak som er i strid med lovgivningen eller administrativ praksis i denne eller den annen kontraherende stat;
 - b. å sette i verk tiltak som vil være i strid med allmenne interesser (ordre public);
 - c. å yte bistand dersom den annen kontraherende stat i henhold til denne stats lovgivning eller administrative praksis, ikke har benyttet alle rimelige midler med hensyn til henholdsvis innfordring eller sikring;
 - d. å yte bistand i de tilfeller hvor den administrative byrden for denne stat åpenbart ikke står i forhold til den fordel som den annen stat oppnår.

Artikkel 28

Refusjon av kildeskatt

1. Hvis dividender, renter, royalty eller andre inntekter i en av de kontraherende stater undergis kildeskatt, da skal retten til å ilegge kildeskatt etter full sats ikke være berørt av denne overenskomst.
2. Den skatt som på denne måten er tilbakeholdt ved kilden skal tilbakebetales etter søknad i den utstrekning oppkrevingen av den er begrenset av denne overenskomst.
3. Søknadsfristen for tilbakebetaling er fire år fra slutten av det kalenderår da dividendene, ren-

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

tene, royaltyen eller andre inntekter er blitt mottatt.

4. Den kontraherende stat hvor inntekten skriver seg fra, kan be om en administrativ bekreftelse fra den stat der skattyter er bosatt med hensyn til om vilkårene for ubegrenset skatteplikt i denne stat er oppfylt.
5. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater skal gjennomføre de foranstående bestemmelser etter gjensidig avtale i medhold av artikkel 25.
6. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater kan ved gjensidig avtale fastsette andre fremgangsmåter for gjennomføringen av de skattereduksjoner som følger av denne overenskomst.

Artikkel 29

Anvendelse av overenskomsten i særlige tilfeller

1. Denne overenskomst skal ikke tolkes slik at:
 - a. en kontraherende stat er forhindret fra å anvende sine interne lovregler om forebygging av skattesvik eller skatteunngåelse;
 - b. Forbundsrepublikken Tyskland er forhindret fra å skattlegge beløp som skal medregnes i inntekten til en person bosatt i Forbundsrepublikken Tyskland under fjerde, femte og syvende kapittel i den tyske utenlandsskatteloven («Außensteuergesetz»). Dette underpunktet skal gis anvendelse for Kongeriket Norge så langt det passer.
2. De kompetente myndigheter skal, dersom de foregående bestemmelsene resulterer i dobbeltbeskatning, rådføre seg med hverandre i overensstemmelse med artikkel 25 punkt 3 om hvordan dobbeltbeskatning kan unngås.

Artikkel 30

Medlemmer av diplomatiske og konsulære stasjoner

Denne overenskomst skal ikke berøre de skattemessige privilegier som tilkommer medlemmer av diplomatiske eller konsulære stasjoner og faste delegasjoner i henhold til folkerettens alminnelige regler eller bestemmelser i særlige internasjonale avtaler.

Artikkel 31

Ikrafttredelse

1. Denne overenskomst skal ratifiseres og ratifikasjonsdokumentene skal utveksles i Bonn så snart som mulig.
2. Overenskomsten skal tre i kraft en måned etter utvekslingen av ratifikasjonsdokumentene og skal første gang ha virkning:
 - a. med hensyn til skatter tilbakeholdt ved kilden for beløp betalt eller godskrevet på eller etter 1. januar 1991;
 - b. med hensyn til skatter av inntekt og av formue som vedkommer kalenderåret 1991 (herunder regnskapsperioder som avsluttes i dette år) og følgende år.
3. Uansett de foregående bestemmelser i denne artikkel, kan skatt på dividender i henhold til artikkel 10 punkt 4 underpunkt a (med den betydning som er angitt i artikkelens punkt 6) utdelt før 1. januar 1992, overstige 5 prosent av dividendenes bruttobeløp, men skal ikke overstige 10 prosent derav.
4. Når denne overenskomst trer i kraft skal overenskomsten mellom Kongeriket Norge og Forbundsrepublikken Tyskland til unngåelse av dobbeltbeskatning og om gjensidig administrativ og rettslig bistand for så vidt angår skatter av inntekt og formue samt næringsskatt, undertegnet i Oslo den 18. november 1958, opphøre og slutte å ha virkning når det gjelder skatter som denne overenskomst får anvendelse på overensstemmende med punktene 2 og 3 i denne artikkel.

Artikkel 32

Opphør

Denne overenskomst skal forbli i kraft inntil den blir oppsagt av en av de kontraherende stater. Hver av de kontraherende stater kan si opp overenskomsten, gjennom diplomatiske kanaler, ved å gi varsel om opphør minst seks måneder før utløpet av ethvert kalenderår etter det femte år som følger etter det år da denne overenskomst trer i kraft. I så fall skal overenskomsten opphøre å ha virkning:

- a. med hensyn til skatt tilbakeholdt ved kilden for beløp betalt eller godskrevet på eller etter 1. januar i det kalenderår som følger etter det år varsel om opphør blir gitt;
- b. med hensyn til skatter av inntekt og av formue som vedkommer det kalenderår (herunder regnskapsperioder som begynner i dette år)

som følger etter det år varsel om opphør blir gitt.

Utferdiget i to eksemplarer [XXXXXX], begge på det norske og tyske språk, slik at begge tekster har lik gyldighet.

Protokoll

Ved undertegningen i dag av Overenskomsten mellom Kongeriket Norge og Forbundsrepublikken Tyskland til unngåelse av dobbeltbeskatning og om gjensidig administrativ bistand med hensyn til skatter av inntekt og formue, er de undertegnende blitt enige om følgende bestemmelser som skal utgjøre en integrerende del av overenskomsten:

1. Til artikkel 5

12-måneders begrensningen i punkt 3 skal også få anvendelse på kontroll- eller rådgivningsvirksomhet gjennom et fast forretningssted tilknyttet slikt sted eller prosjekt.

2. Til artikkel 8

Et foretagende som artikkel 8 får anvendelse på skal anses for å ha sete for den virkelige ledelse i begge kontraherende stater hvis:

- foretaket blir drevet av et selskap eller enhver annen sammenslutning med solidarisk ansvarlige deltakere, og hvorav minst en av deltakerne har ubegrenset ansvar; og
- minst en av deltakerne er bosatt i en av de kontraherende stater og en eller flere av dem er bosatt i den annen kontraherende stat; og
- den virkelige ledelse for foretaket ikke blir utøvet utelukkende i en av de kontraherende stater.

I så fall skal foretaketets fortjeneste kunne skattlegges i den stat hvor de deltakere som er nevnt i underpunkt b er bosatt, i forhold til deres andel av fortjenesten.

3. Til artikkel 10

- Dividender utdelt av et selskap som er hjemmehørende i begge kontraherende stater i den betydning som følger av punkt 1 i artikkel 4 kan skattlegges i hver av de kontraherende stater i samsvar med deres lovgivning og denne artikkel. De kompetente myndigheter i de kontraherende stater skal, for å unngå dobbelt-

beskatning, løse spørsmålet ved gjensidig avtale.

- Uansett punkt 2 i artikkel 10 kan inntekt oppebåret fra rettigheter eller gjeldsfordringer med rett til andel i overskudd (innbefattet for så vidt angår Forbundsrepublikken Tyskland, inntekt oppebåret av stille deltaker fra deltakelse som sådan eller inntekt fra et «partiarisches Darlehen», «Gewinnobligationen», «jouissance» aksjer eller «jouissance» rettigheter) som er fradragsberettiget ved fastsettelsen av skyldnerens fortjeneste, skattlegges i den kontraherende stat hvor inntekten oppstår, i samsvar med lovgivningen i denne stat.

4. Til artiklene 10 til 12

Mottakeren av dividender, renter og royalty skal anses å være den virkelige rettighetshaver i den betydning som følger av artiklene 10, 11 og 12 hvis kravet som slike betalinger følger av tilhører ham, og inntekten derav skal tilskrives ham i henhold til skattelovgivningen i begge stater.

5. Til artiklene 15 og 23

Uansett artikkel 15, kan godtgjørelse som en person bosatt i en kontraherende stat mottar i anledning av lønnsarbeid utført i den annen kontraherende stat i henhold til en arbeidsutleiekontrakt, skattlegges i denne annen stat.

Uansett artikkel 23, kan slik godtgjørelse også skattlegges i den stat hvor arbeidstakeren er bosatt. Denne stat skal innrømme skatten i den annen stat som fradrag i samsvar med prinsippene i artikkel 23.

De kontraherende stater kan, i samsvar med deres nasjonale lovgivning, forlange at den skatt som kan ilignes av slik godtgjørelse betales av utleieren eller innleieren, eller holde dem ansvarlige for slik betaling.

6. Til artikkel 15

Når et foretagende beskjeftiget med drift av skip eller luftfartøy i internasjonal fart blir drevet av et interessentskap med ubegrenset ansvar der en eller flere deltakere er bosatt i en kontraherende stat og en eller flere deltakere er bosatt i den annen kontraherende stat, og de kompetente myndigheter i de kontraherende stater ikke kan bli enige i spørsmålet om i hvilken av de kontraherende stater den virkelige ledelse for foretaket har sitt sete, kan godtgjørelse som omhandlet i

artikkel 15 punkt 3 skattlegges i den kontraherende stat hvor mottakeren er bosatt.

7. Til artikkel 19

Så lenge Forbundsrepublikken Tyskland i henhold til sin lovgivning ikke kan skattlegge godtgjørelse som nevnt i punkt 1 i artikkel 19 mottatt av en statsborger av Kongeriket Norge, skal underpunkt b i punkt 1 bli erstattet med følgende underpunkt b:

«Slik godtgjørelse skal imidlertid kunne skattlegges bare i den annen kontraherende stat hvis tjenestene er utført i denne stat og personen er bosatt i og er statsborger av denne stat.

Denne bestemmelsen skal ha virkning med hensyn til godtgjørelse betalt før 1. januar i det kalenderår som følger etter det år da lovgivningen i Forbundsrepublikken Tyskland blir endret slik at den tillater slik godtgjørelse å bli skattlagt i denne stat.»

8. Til artikkel 21

En student eller forretningslærling som er, eller umiddelbart før sitt opphold i en kontraherende stat var, bosatt i den annen kontraherende stat, og som oppholder seg i den førstnevnte stat utelukkende for sin utdanning eller opplæring, skal ikke skattlegges i denne stat for beløp som han mottar til underhold, utdanning eller opplæring, forutsatt at disse beløp skriver seg fra kilder utenfor denne stat.

9. Til artikkel 24

Artikkel 24 punkt 5 skal ikke tolkes slik at fortjeneste og tap for et selskap hjemmehørende i Kongeriket Norge skal omfattes av de tyske reglene om beskatning av konsolidert inntekt («Organschaft»).

10. Til artikkel 26

I den utstrekning personlige opplysninger utveksles i henhold til artikkel 26, skal følgende tilleggsbestemmelser gjelde:

a. Den myndighet som mottar opplysningene kan bruke slike opplysninger i samsvar med artikkel 26 punkt 2 til de formål som er bestemt av den myndighet som oversender opplysningene og bruken skal være underlagt de vilkår som foreskrevet av denne myndighet.

- b. Den myndighet som oversender opplysninger skal gjøre sitt ytterste for å sikre at opplysningene som oversendes er nøyaktige og overskuelig relevante i den betydningen begrepet har i artikkel 26 punkt 1 første setning, og i den grad det er mulig å vurdere, om opplysningene er proporsjonale sett i sammenheng med de formål opplysningene er oversendt for. Dersom det viser seg at det er oversendt uriktige opplysninger eller at det er oversendt opplysninger som ikke skulle ha vært oversendt, skal den myndighet som mottar opplysningene omgående informeres om dette. Denne myndigheten er forpliktet til omgående å rette eller slette slike opplysninger. Dersom opplysningene er blitt oversendt spontant, skal den myndighet som mottar opplysningene omgående undersøke hvorvidt opplysningene er nødvendig for de formål de ble oversendt for. Denne myndigheten skal omgående slette enhver opplysning den ikke har behov for.
- c. Den myndighet som mottar opplysningene skal på forespørsel informere den myndighet som har oversendt opplysninger om bruken av de oversendte opplysningene og oppnådde resultater fra sak til sak.
- d. Forutsatt at opplysningene ikke er oversendt spontant, skal den personen som de ovennevnte opplysningene gjelder etter søknad bli informert om hvilke opplysninger om han som er oversendt, og hvordan disse opplysningene vil bli brukt. Imidlertid skal personens rett til å bli informert om foreliggende opplysninger om seg selv reguleres av intern rett i mottakermyndighetens kontraherende stat.
- e. Den myndighet som oversender og den myndighet som mottar opplysninger er forpliktet til føre register over overførte og mottatte personlige opplysninger.
- f. Personlige opplysninger som er blitt oversendt skal slettes når det ikke lenger er behov for dem for det formål opplysningene ble utvekslet.
- g. Den myndighet som oversender og den myndighet som mottar opplysninger er forpliktet til å iverksette effektive tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får tilgang til personlige opplysninger som er blitt utvekslet eller at slike opplysninger ikke endres eller gjøres tilgjengelig for uvedkommende.
- h. Uansett siste setningen i artikkel 26 punkt 2, er det bare tillatt å bruke opplysninger til andre formål uten foregående godkjennelse av den staten som oversender opplysningene, hvis det i den aktuelle saken er nødvendig for å avverge

Samtykke til å sette i kraft en protokoll til endring av skatteavtalen av 4. oktober 1991 mellom Norge og Tyskland, undertegnet i Berlin 24. juni 2013

en overhengende fare for en persons liv, fysisk skade eller frihetsberøvelse, eller for å beskytte betydelige verdier og det er fare forbundet med en enhver utsettelse. I et slikt tilfelle skal de kompetente myndigheter i den stat som oversendte opplysningene uten opphold forespørres om tilbakevirkende tillatelse til den endrede bruken av opplysningene. Der-

som tillatelse blir avslått, kan opplysningene ikke lenger brukes til andre formål, og enhver skade som er forårsaket av endret bruk av opplysningene skal kompenseres.

Utferdiget i to eksemplarer [XXXXXX] begge på det norske og tyske språk, slik at begge tekster har lik gyldighet.
